

Всеукраїнський науково-практичний семінар

**ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ
В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ СУЧАСНОГО
ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

10 березня 2017 року

м. Київ

КИЇВСЬКА РЕГІОНАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ
Київський кооперативний інститут бізнесу і права
Економіко-правовий коледж
кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару
«ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ
СУЧАСНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ»

10 березня 2017 року.

Збірник тез доповідей

Київ – 2017

УДК 378:330.341.1
П 24

Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару «Педагогічні інновації в освітньому просторі сучасного вищого навчального закладу» (10 березня 2017 року): Збірник тез доповідей / За заг. ред. д. екон. н., проф. Камінської Т.Г. – Київ, 2017. – 79 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Камінська Т.Г. – професор, доктор економічних наук, в. о. ректора Київського кооперативного інституту бізнесу і права

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Охріменко І.В. – професор, доктор економічних наук, проректор з навчальної та наукової роботи Київського кооперативного інституту бізнесу і права

Клименко О.Ф. – проректор з організаційно-виховної роботи Київського кооперативного інституту бізнесу і права

Прудченко І.І. – доцент, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права

Куц О.В. – доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова

Десяєва І.П. – доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Глущик С.В. - доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри культури української мови Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова

Кисла О.Ф. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка

Єгорова І.В. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки імені Б.Ступарика Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Івасишина Т.А. – доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та практики перекладу ННЦ МП Національної академії служби безпеки України

© Редакційна колегія, 2017

© Автори тез, 2017

© Київський кооперативний інститут бізнесу і права, 2017

Вітальне слово до учасників Всеукраїнського науково-практичного семінару «Педагогічні інновації в освітньому просторі сучасного вищого навчального закладу»

Вельмишановні учасники семінару!

Щиро вітаю Вас із початком роботи Всеукраїнського науково-практичного семінару «Педагогічні інновації в освітньому просторі сучасного вищого навчального закладу».

Сьогодні освіта й наука є пріоритетним напрямом соціально-економічного розвитку нашої держави, залишаючись основою для формування громадянського суспільства, світоглядного, інтелектуального та національно-патріотичного виховання майбутніх поколінь. На їхній розвиток нині спрямовані зусилля українських можновладців, учених, педагогів-практиків, які переконанні в невідворотності реформаційних кроків в освіті. Одним із напрямків реформування є створення умов для розвитку й упровадження педагогічних інновацій в освітній діяльності вищих навчальних закладів. Інноваційний рух у системі вітчизняної вищої освіти, на переконання учених, активізувався у зв'язку з відходом від тоталітарної стандартизації педагогічного процесу, активними пошуками новизни в теорії і практиці навчання та виховання.

Семінар став важливою подією в житті Київського кооперативного інституту бізнесу і права, який одним із пріоритетних завдань своєї діяльності визначає модернізацію навчально-виховного процесу шляхом упровадження інноваційних педагогічних технологій і методик. Ми свідомі того, що інноваційна освітня діяльність – це складний процес, який потребує умілого, конструктивного управління, адже впровадження інноваційних педагогічних технологій суттєво змінює освітній процес. Водночас ці зміни дозволяють вирішувати проблеми розвивального, особистісно-орієнтованого навчання, диференціації, гуманізації, формування індивідуальної освітньої траєкторії суб'єктів навчання та виховання.

Науково-практичний семінар «Педагогічні інновації в освітньому просторі сучасного вищого навчального закладу» засвідчив глибокий інтерес вітчизняної науково-педагогічної спільноти до означеної проблеми. Участь у нашому семінарі беруть науковці, викладачі, студенти з Києва, Чернігова, Івано-Франківська. Їхні виступи окреслюються актуальною теоретико-практичною проблемою розробки та впровадження педагогічних інновацій у науці й освітній практиці.

Зважаючи на високий науковий рівень та широке коло проблем, що обговорюються, я переконана, що висновки семінару привернуть увагу наукової спільноти й стануть дороговказом для подальших досліджень. Упевнена, що сьогоднішня зустріч слугуватиме справі інтелектуального відродження нації, сприятиме зміцненню співробітництва між вишами в галузі науково-педагогічних знань, освітніх технологій, відкриваючи нові можливості для вітчизняного співтовариства.

Сьогодні мені надзвичайно приємно вітати всіх присутніх на семінарі: і науковців, здобутки яких є вагомою рушійною силою розвитку вітчизняної науки та освіти, і молодих учених, магістрантів, аспірантів, студентів, які щойно стали на шлях наукових звершень, і викладачів-практиків, які на практиці доводять хибність чи істинність педагогічних теорій, доцільність і дієвість методичних нововведень, працюють над їхнім удосконаленням. Усе це сприяє обміну думками між молодими й досвідченими вченими, викладачами, підживлює зв'язок між педагогічною теорією і практикою.

Бажаю всім учасникам семінару невичерпної енергії, плідної, конструктивної роботи та подальших успіхів у науково-дослідній роботі й практичній діяльності!

Тетяна Камінська,
*в. о. ректора Київського кооперативного
інституту бізнесу і права,
доктор економічних наук, професор*

ПЕРЕДМОВА

Вашій увазі пропонуються матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару «Педагогічні інновації в освітньому просторі сучасного вищого навчального закладу», присвячені проблемі розробки та впровадження педагогічних інновацій в теорії та практиці вітчизняної вищої школи.

У роботі семінару взяли участь науково-педагогічні та педагогічні працівники, наукові співробітники, аспіранти та студенти Київського кооперативного інституту бізнесу і права, Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, Національної академії Служби безпеки України, Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка, Інституту обдарованої дитини НАПН України, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, Академії адвокатури України.

Під час роботи семінару було актуалізовано й обґрунтовано проблему моделювання інноваційного освітнього простору вищого навчального закладу; презентовано інноваційні моделі компетентісно-зорієнтованого навчання; представлено й обґрунтовано шляхи застосування інноваційних навчальних і виховних технологій у процесі викладання соціально-гуманітарних, природничо-технічних і фахових навчальних дисциплін; представлено методичний супровід впровадження інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій і засобів навчання у вищій школі. У рамках науково-практичного семінару було проведено психологічний тренінг «Інноваційні методи подолання професійного вигорання викладача».

Сподіваємося, що матеріали цього збірника мають теоретичне та практичне значення для широкого кола читачів.

Шановні колеги! Ми звертаємо вашу увагу на те, що тези наукових доповідей викладено в авторській редакції. Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів несуть автори публікацій.

Організаційний комітет науково-практичного семінару висловлює подяку всім, хто надав підтримку в його організації та забезпечив високий рівень проведення.

Організаційний комітет та редакційна колегія

**МОДЕЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ВИЩОГО
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ**

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Ігор Охріменко

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м. Київ)

Трансформаційні процеси в громадсько-політичному житті України, природно, призводять до реформування різноманітних сфер, галузей, інституцій. Не стала винятком у цьому процесі і освіта, кількість реформ в якій дозволяє говорити, щонайменше, про декларативне прагнення профільного міністерства постійно поліпшувати ситуацію із якістю надання освітніх послуг. Не вдаючись до глибоко аналізу усіх впроваджених та пропонуваніх реформаційних змін, спробуємо тезово розглянути основні напрями розвитку освіти, на яких акцентує увагу Міністерство освіти і науки України (МОН) та підвідомчі йому організації і установи.

Проаналізувавши переважну більшість ініціатив, які виходили протягом останнього року від МОН та його виконавчого органу в сфері поліпшення якості освіти – Інституту модернізації змісту освіти, ми виокремили кілька основних векторів реформування освіти. Це поширення інклюзивної освіти та запровадження дуальної освіти і STEM-освіти. Як бачимо, усі терміни іншомовного походження і хоч у вузьких професійних колах вони переважно уже добре відомі, для широкого освітянського загалу залишаються незрозумілими. Коротко розглянемо суть пропонуваніх нововведень.

Поняття інклюзивної освіти в Україні є не надто новим. Воно означає навчання людей з особливими потребами шляхом включення їх в загальне освітнє середовище. Враховуючи кількість таких людей в Україні, проблема, безумовно, актуальна. Оскільки ситуація із можливостями отримання освіти цією групою людей є незадовільна, даний крок слід лише вітати. Разом з тим, маємо декілька серйозних застережень. По-перше, «проект» інклюзивної освіти є більше соціальним аніж освітнім, тому це питання скоріше Міністерства соціальної політики України. По-друге, на наш погляд, Україна ще не зовсім готова до широкого запровадження інклюзивної освіти, оскільки, окрім політичної волі, для цього потрібно враховувати значну кількість моментів методичного, технічного, технологічного та навіть ментального характеру. І останнє – належний рівень інклюзивної освіти – річ недешева, тоді як в Україні, на даний час, коштів на неї катастрофічно не вистачає.

Дуальна освіта означає поєднання теорії і практики та передбачає тісну взаємодію освітніх закладів та підприємств, що потребують кваліфікованих кадрів. Цей досвід уже тривалий час успішно практикується в багатьох європейських країнах – Німеччині, Австрії, Швейцарії. Форма його прояву – це проведення частини занять не в аудиторіях, а безпосередньо на виробництві. Успішність дуальної освіти за кордоном вказує на безумовні її позитиви, проте в реаліях України, хочемо звернути увагу на кілька суттєвих моментів. Перший полягає в тому, що запровадження дуальної освіти розглядається через призму скорочення витрат на аудиторні заняття, таким чином змушуючи замислитися про основну причину цього кроку. Другий, ми бачимо в тому, що ніхто не проводив дослідження чи готова господарська практика в широкому обсязі включитися в освітній процес.

STEM-освіта являє собою абревіатуру від англійських слів Science, Technology, Engineering, Math, що в перекладі означає: наука, технології, інженерія, математика. Необхідність її запровадження ґрунтується на намаганні надати отриманим знанням більш прикладного характеру. На рівні вітчизняної науки така проблема, дійсно, стоїть, коли за фундаментальними розробками немає практичної реалізації. Що стосується освіти, то, на наш погляд, це питання неоднозначне, адже поруч із практичними навичками вона повинна розвивати і абстрактне мислення. У будь-якому випадку, підвищення рівня технічного забезпечення освітнього процесу, що є однією із основних вимог STEM-освіти, явище позитивне.

Як висновок – усі проаналізовані новації, загалом, є корисними і заслуговують на схвалення. Проте, нерідко виникає підозра у щирості задекларованих цілей, що визначатиме ефективність реалізації таких ідей.

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У СУЧАСНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ: ІННОВАЦІЙНИЙ ВЕКТОР ЗДІЙСНЕННЯ

Ольга Клименко

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м. Київ)

В умовах тривалої кризи українського суспільства - соціально-економічної, суспільно-політичної, духовно-культурної - спричиненою порушенням суверенітету і територіальної цілісності України, нагальним нині вбачаємо розробку та реалізацію нової стратегії виховання, ключовим моментом якої повинна стати концепція національно-патріотичного виховання. Саме від неї сьогодні залежить формування національно свідомої,

патріотично налаштованої молоді, руками якої вже завтра формуватиметься майбутнє Української держави.

Сучасна педагогічна теорія і практика володіє цілим арсеналом форм і методів національно-патріотичного виховання, серед яких: *індивідуальні* (доручення, творчі завдання, звіти, індивідуальна робота); *інформаційно-масові* (дискусії, диспути, конференції, інтелектуальні аукціони, ринги, вікторини, вечори, «жива газета», створення книг, альманахів); *діяльнісно-практичні* (творчі групи, осередки, екскурсії, свята, олімпіади); *інтегративні* (шкільні клуби, фестивалі, асамблеї, гуртки); *діалогічні* (бесіда); *наочні* (шкільні музеї, галереї, виставки дитячої творчості, книжкові виставки, тематичні стенди тощо). Однак всі вони з часом потребують переосмислення й оновлення, використання інноваційних підходів у процесі їх упровадження.

Ведучи мову про інноваційність у педагогічній науці і практиці, ми, зазвичай, розуміємо впровадження інноваційних навчальних технологій, забуваючи про те, що вкрай необхідною вона є для виховання. Передусім для виховання, яке зосереджене на формуванні сучасної, цілеспрямованої, ініціативної, конкурентоспроможної, креативної, мобільної, соціально активної особистості, здатної до постійного саморозвитку, самоосвіти і самореалізації. Інноваційна виховна діяльність вищого навчального закладу повинна орієнтуватися на використання інноваційних виховних технологій, супроводжуватися переорієнтацією виховної роботи кожного викладача в інноваційне русло.

У той час, коли у сучасних вищих закладах України відстежується загальна тенденція послаблення виховної роботи, певною мірою у зв'язку з кризою радянських комуністичних стереотипів виховання, а також з огляду на те, що студенти – це, в цілому, сформовані дорослі люди, які мають право самостійно обирати власну лінію поведінки, педагогічний колектив Київського кооперативного інституту бізнесу і права постійно дбає про національно-патріотичне виховання студентської молоді, про те, щоб ідея захисту Вітчизни стали глибокими переконаннями кожного вихованця, переконаннями, які надалі переростатимуть у конструктивні активні дії, формуватимуть готовність молоді до подвигу в ім'я Батьківщини.

Упродовж кожного навчального року у стінах Київського кооперативного інституту бізнесу та права проводяться виховні заходи, які мають на меті утвердження у студентів національно-патріотичного духу. Так, вже два роки поспіль у січні за сприянням Київської Трьохсвятительської духовної семінарії УГКЦ та підтримки Центру академічного душпастирства Київської архієпархії УГКЦ організовується щорічний *Всеукраїнський молодіжний фестиваль «Студентська коляда»*. Метою заходу є відродження, збереження і розвиток української культури, утвердження духовних та національних цінностей, поширення духовно-культурних

надбань нації, створення умов для підтримки і розвитку студентської творчості. Цей захід став символом великого людського єднання і любові, щирого спілкування.

Традиційними для інституту стали щорічні флеш-моби, присвячені відзначенню Всесвітнього Дня миру. Цьогоріч студенти та викладачі інституту організували та провели флешмоб, присвячений Дню захисника України, українського козацтва та Покрові Пресвятої Богородиці; флеш-моб на Аскольдовій могилі задля вшанування пам'яті героїв Крут; підхопили ідею проведення флешмобу #22PushupChallenge, метою якого було звернути увагу на соціальні та психологічні проблеми ветеранів війни.

Узвичаєними в інституті також стали проведення тематичних квестів, як-то: національно-патріотична гра-квест «НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. МОЛОДЬ. МИР» з нагоди Всесвітнього Дня Миру та 25-річниці незалежності України; мовно-літературний квест «Світ українського слова», присвячений Дню української писемності та мови.

Особливу зацікавленість серед студентів викликають перегляди та обговорення художніх і документальних фільмів, серед яких: «Зима у вогні», в якому описуються події на Майдані як рух за громадянські права, що перетворюється на підтримувану мільйонами людей Революцію, документальна стрічка «Герої України. Крути. Перша незалежність» та ін.

По-особливому значимими для студентів є екскурсії до музеїв м. Києві, відвідування визначних історичних місць столиці України. Так, студентам інституту завжди раді у Меморіальному комплексі «Національний музей історії України у Другій світовій війні», Національний музей історії України та ін.

Широкі можливості для національно-патріотичного виховання студентів додає програмний матеріал з навчальних дисциплін загальноосвітнього циклу, як-то: «Історія України», «Історія української культури», «Культурологія», «Українська мова», «Українська література». Так, викладачі історії Київського кооперативного інституту бізнесу і права вже традиційно використовують у своїй роботі інноваційну форму проведення семінару - «історичні студії», на яких студенти вчаться аргументовано обстоювати свою точку зору, свої погляди на ту чи іншу історичну подію, брати участь у навчальних дискусіях, самостійно орієнтуватись у безлічі історичних відомостей, знаходити причинно-наслідкові зв'язки між історичними явищами. На таких заняттях зазвичай використовуються унікальні кадри документальної хроніки історичних подій. Отже, у процесі вивчення історичних дисциплін студенти не лише засвоюють нові знання і практичні навички. Не менш важливим є формування у них патріотичного духу і любов до всього українського. Звідси основним завданням педагогічного колективу інституту є забезпечення на всіх етапах

навчання формування у студентів національно-патріотичних почуттів, готовності до захисту своєї Вітчизни.

Студенти Київського кооперативного інституту бізнесу і права також активно долучаються до навчально-дослідної роботи у рамках вивчення дисциплін «Історія України», «Історія української культури», «Всесвітня історія». Результати своїх досліджень вони презентують на загальноінститутських, обласних студентських конференціях і семінарах. Все це сприяє формуванню у них організаторських і комунікативних навичок; розвитку креативного мислення, інноваційної культури; вихованню громадянина, патріота України.

Отже, перед педагогічною громадськістю сьогодні нагальною постала проблема національно-патріотичного виховання студентської молоді й посилення відповідної роботи на всіх рівнях функціонування молодіжного середовища. Це, у свою чергу, вимагає розробки нових підходів до упровадження інновацій в організацію виховної роботи у цьому напрямку зі студентами вищих навчальних закладів.

ПОСТНЕКЛАСИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ОНТОЛОГІЧНІ СМИСЛИ І СУБ'ЄКТИВНІ ІНТЕРПЕРАЦІЇ

Інна Прудченко

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м. Київ)

Невпинний інформаційний розвиток людства, зміна соціокультурної ситуації у світі, становлення постнекласичного етапу наукового знання висувують нові вимоги до вищої освіти. Її внутрішня потреба до змін штовхає на пошук рішучих трансформаційних кроків. Сьогодні одним із них є збільшення внутрішньої багатоманітності вищої ланки освіти (створення та функціонування різнотипних навчальних закладів, розширення змісту за рахунок нових навчальних курсів, пов'язана з цим поява авторських навчальних програм, урізноманітнення навчальних планів тощо). Однак сьогочасна система вищої освіти так і продовжує перебувати у стані, далекому до рівноваги, свого конструктивного й оптимального функціонування. У зв'язку з цим першочергової модернізації потребує її зміст, втрата цілісності якого провокує його відчуженість від культури, суспільства, держави, суб'єкта освіти.

Глибинна трансформація змісту вищої освіти передбачає відмову педагога від прямого повідомлення знання; натомість він повинен надавати вихованцеві можливість конструювати своє знання на основі власних

суб'єктивних інтерпретацій. Ця інтенція закладена й обґрунтована у конструктивістській теорії навчання, що особливо популяризується нині.

Існує точка зору, що діяльність суб'єктів здійснюється не в одному об'єктивному світі, а у різних суб'єктивних світах. Подібні міркування мають сенс, оскільки збігаються з існуючою на сьогодні постнекласичною даністю про існування фундаментальної невизначеності світу, його багатоликості. Саме тому наукове знання цінне настільки, наскільки воно робить світ більш виразнішим і визначенішим при побудові людьми своїх дій, а не тому, що завдяки йому ми дізнаємося про світ. Визнання множинності варіантів картин світу вимагає уважного ставлення до суб'єктивних реальностей. Їх значущість не була оцінена в класичній моделі науки, яка орієнтувалася на витончену універсальність наукового знання, позбавляючись чи не найважливіших його властивостей – гуманізму, духовності, моральності. Постнекласична наукова революція змінила розстановку акцентів. Вона не так категорична в плані розмежування «зовнішньої» реальності і суб'єкта, що перебуває в ній у процесі діяльності. Її увага звернена у першу чергу на «людиномірні» системи, що саморозвиваються; для них характерне включення людини у процес наукового дослідження.

Для освіти, яка стоїть на порозі постнекласичної модернізації, подібні ідеї стають наріжними. Поступово на зміну соціоцентризму традиційного інституту освіти (відтворення людини як сукупності соціально-необхідних функцій) приходять його «людиномірність»; усе яскравіше виявляється онтологічна, внутрішня сутність освітньої системи, що постає як «суперечливий процес становлення людини у якості суб'єкта власного «буття» в освіті», у якому «реалізуються її «природний потенціал» і освітні запити, орієнтовані, у кінцевому результаті, на соціальні та культурні «потреби», «замовлення», «виклики» тощо» [2, с. 5].

Актуалізація специфічно людського, особистісного начала у функціонуванні системи освіти спричиняє ревізію її змісту, робить акцент на універсальних (онтологічних) смислах і універсальних критеріях «людиномірності» – творчість, соціальність, моральність, духовність, активність. Онтологічна складова значно підвищує ефективність знання, креативність майбутнього спеціаліста при його функціонуванні в «нелінійній» дійсності. Зміст вищої освіти сьогодні повинен бути відкритим для культури та досвіду.

Природа педагогічної діяльності наскрізь діалектична. З одного боку вона орієнтується на зовнішні очікування й соціальні установки (інструкції, рекомендації, вказівки, перестороги). З іншого – вона реалізує ціннісні установки, творчий потенціал викладача, професійну позицію. Саме останнє і забезпечує множинність педагогічних реальностей, кожна з яких формується

на свій лад окремо взятим педагогом. Суб'єктність викладача виявляється в його ставленні до студента, його сприйнятті та прийнятті; у відношенні до досвіду, який викладач має передати студенту (він обов'язково має бути пережитим самим викладачем). Унікальність педагогічної діяльності полягає у творенні викладачем суб'єктивного світу студента, фундаментом виникнення якого і є суб'єктивна педагогічна реальність.

Без суб'єкта зміст освіти втрачає цілісність, стає фрагментарним, відчуженим від того, хто навчає і хто вчиться. Останнє твердження є особливо болючим у зв'язку з назрілою необхідністю змін, пошуку шляхів трансформації змісту вітчизняної вищої освіти й вимогою часу щодо «людиномірності» еволюції та самоорганізації.

Трактуючи зміст освіти як поєднання знання і відношення суб'єкта до нього, учені наголошують на відкритості змісту освіти, яку забезпечує йому суб'єктивність. Відомо, що освіта загалом завжди відкрита соціуму. До того ж вона сьогодні не може вважатися єдиним джерелом відомостей про світобудову. Скажімо, масова культура у плані формування світогляду, уявлення про світ і себе в ньому випереджає освіту. Знайомлячись з нею через систему масових комунікацій суб'єкт привносить у зміст освіти як власні цінності, смисли, так і цінності й смисли, що транслюються засобами масової інформації. Усе це призводить до нечіткості контурів змісту освіти, його неконтрольованих змін, до втрати його «соціального функціоналу». Для збереження останнього вчені радять розглядати зміст освіти як систему, відкриту не лише зовнішнім соціокультурним процесам, а й суб'єкту (тому, хто навчається, і тому, хто навчає). Зміст освіти повинен «конструюватися суб'єктом і через конструювання бути суб'єктивно присвоєним, стати надбанням суб'єктивної свідомості» [3]. Тільки тоді можна вести мову про зміст освіти як «живу систему», що не підлягає силовим методам управління і забезпечує свою автономію по відношенню до запитів соціуму. В іншому випадку зміст освіти тлумачиться як незалежна стосовно того, хто навчається, структура, яка нав'язана йому ззовні і є обов'язковою для засвоєння. Його межі чітко і непорушно задані дисциплінарними контурами змісту освіти, «як фіксованого набору відомостей, які відтворюються в ситуації нормативного контролю» [1]. Зазвичай контроль над засвоєнням такого змісту є жорстким. В умовах невідворотності змін у змісті освіти, виражених внутрішньою потребою системи освіти до реформування, «силовий» варіант змісту освіти, як правило, йде шляхом збільшення внутрішньої багатоманітності. Тоді адміністративними інструкціями та вказівками він змінюється через включення додаткових дисциплін у навчальні плани і програми. На думку вчених збільшення кількості навчальних дисциплін не переведе стан свідомості тих, хто навчається в іншу якість, оскільки відсутня включеність суб'єкта у зміст освіти. Отже, той, хто

навчається і той, хто навчає не є цінними самі по собі в ситуації такого змісту, адже суб'єктивні нахили, інтереси, переконання не враховуються. Тому на «виході» маємо індивіда, наповненого різномасними відомостями; він не вважає себе освіченим і не сприймається таким іншими [1].

Отже, основоположним завданням сучасної вищої школи є редукція змісту вищої освіти до особистісного досвіду. Без його вирішення будь-яке реформування цієї ланки освітньої системи буде малоефективним, оскільки втрачається головне, - те, у чому полягає сенс вищої освіти – особистість майбутнього спеціаліста. Реалізація змісту потребує від викладача, по-перше, його ґрунтового знання й розуміння; по-друге, прийняття й «пропущення» через себе (трансформація об'єктивного знання в суб'єктивне, його інтеріоризація); по-третє, вихід на особистість самого студента, на його смислові та ціннісні орієнтації, особистісну зацікавленість у знаннях. В основу подолання відчуженості суб'єкта від змісту освіти потрібно закласти ідею самоорганізації знання, що відбувається на основі побудови смислів і дійсності кожним окремим студентом.

Література

1. Меньшиков И. В. Содержание образования : самоорганизация междисциплинарности и проблема управления [Электронный ресурс] / И. В. Меньшиков, О. В. Санникова // Проблемы субъектов российского развития: материалы междунар. форума «Проекты будущего – междисциплинарный подход», 16 – 19 октября 2006, г. Звенигород. – М., 2006. – С. 324 – 336 / Сайт С. П. Курдюмова «Синергетика»; Синергетика и образование. – Режим доступа : <http://spkurdyumov.narod.ru/Start1N.htm>

2. Степашко Л.А. Образование как общественный институт: аспект «человекоразмерности» / Л.А. Степашко // Философия образования. – 2007. – № 2 (19). – С. 4 – 11.

3. Харитонов В. А. Образование: стратегия развития и синергетика [Электронный ресурс] / Харитонов В. А., Санникова О. В., Меньшиков И. В. // Синергетика и образование : хрестоматия. – Ижевск, 2003. – С. 366 – 384 / Сайт С. П. Курдюмова «Синергетика». – Режим доступа: <http://spkurdyumov.narod.ru/Haritonova.htm>

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЛІНГВІСТИЦІ

Ірина Дудко

*Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
(м. Київ)*

Активний розвиток сучасного суспільства, затребуваність нових знань із різних галузей науки та техніки спричинили до широкого залучення і використання у вищій школі, зокрема у дослідженні мови, інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій і засобів.

Нині, в умовах стрімкого науково-технічного прогресу, пересічний спеціаліст з вищою освітою має вільно орієнтуватися у світовому інформаційному просторі, мати найнеобхідніші знання і навички пошуку, здобуття, оброблення і зберігання інформації за допомогою використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, комп'ютерних систем і мереж.

Завдання, що стоять перед фахівцями, полягають насамперед у потребі сформуванню у студентів-філологів навички використовувати інформаційні технології в процесі навчання і наукової роботи, зокрема в мовознавстві і лінгвістичному аналізі, у вивченні іноземної мови; створювати та редагувати документи, презентації; здійснювати ефективний пошук інформації в глобальній мережі; працювати з електронними словниками та базами даних; ознайомити студентів з елементами автоматизованого перекладу.

Отже, головна мета полягає у використанні інноваційних інформаційно-комунікаційних технологій для розв'язання суто лінгвістичних завдань.

Базовими питаннями є:

1. Інформаційні технології в лінгвістиці, їхня структура.
2. Комп'ютерні мережі.
3. Інтернет-технології.
4. Пошукові системи.
5. Лінгвістичні інформаційні ресурси.
6. Навчання мови за допомогою комп'ютера.
7. Основи роботи в системі автоматизованого перекладу.
8. Робота з текстовими редакторами.
9. Основи створення презентацій.
10. Електронні словники, банки термінологічних даних. Корпусні бази даних в лінгвістичних дослідженнях.

Найефективніше впровадження комп'ютерних інформаційних технологій у мовній підготовці досягається у випадку їх комплексного, системного використання. Такий підхід щодо організації навчального

процесу базується на єдності технічних засобів, інформаційного, програмного, методичного й організаційного забезпечення, реалізованого у вигляді автоматизованих робочих місць.

Використання сучасних інформаційних технологій у вітчизняній лінгвістиці, у вивченні мови та навчанні її дає змогу актуалізувати й активізувати навчально-виховну діяльність студентів, заощадити час, організувати індивідуальні та групові заняття, проконтролювати результати роботи, ефективно використати світовий досвід, створити умови для практичного засвоєння знань, формування умінь і навичок, ефективної реалізації лінгвістичної освіти в Україні.

Література

1. Жуковська В.В. Вступ до корпусної лінгвістики: навчальний посібник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013.
2. Зубов А.А., Зубова И.И. Информационные технологии в лингвистике: учеб. пособие для вузов. – М.: Академия, 2004.
3. Карпіловська Є.А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика: Підручник. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2006.
4. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2005. – 255 с.
5. Щипицина Л.Ю. Информационные технологии в лингвистике: учеб. пособие. – М.: ФЛИНТА, 2013.

ДУХОВНА КОМПОНЕНТА ОСОБИСТОСТІ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ

Тетяна Івасишина, Тарас Івасишин,

Національна академія Служби безпеки України (м. Київ)

Освіта становить одну з визначальних форм пізнання. Утім, отримані знання – це не лише інформація, а насамперед перетин процесів – пізнання істини та її усвідомлення. Наука як духовне формоутворення передбачає осмислення особистістю принципів освоєння знань про закономірності розвитку природи й суспільства, способи впливу на навколишній світ, що визначається духовним потенціалом людини, пов'язаним із її внутрішнім психічним життям та моральними установками.

Сучасний етап розвитку науки характеризується докорінними змінами базисної парадигми, поворотом до розгляду явищ буття в

антропоцентричному аспекті. Визначений вектор, у центрі уваги якого особистість, передбачає систему освіти в нерозривному зв'язку з мисленням, свідомістю, культурою, світоглядом як окремого індивідуума, так і мовного колективу, до якого він належить. Відповідно, проблема особистості асоціює проблему духовності.

Зміни критеріїв оцінювання знань, підвищення кваліфікаційних вимог, пошук нових оптимальних алгоритмів навчання тощо віддзеркалюють недостатність випрацюваних освітніх систем. Подібні процеси спостерігаємо і в суспільній формації. Випробувано численні освітні програми розвитку людства, проте, як засвідчує історія, все впирається не в ідеї, а в людські якості. Бо не можливо створювати нові соціальні форми, не вдосконалюючи моральні засади.

Духовність – це спосіб побудови свого внутрішнього світу, створити який можна лише на етичній основі, що виступає регулятором істинних цінностей. Поняттям *етичний* ще Аристотель позначив чесноти людського характеру. Відповідно, рушійною силою об'єктивації таких чеснот, як благородство, патріотизм, благочестя, добронравність, шляхетність тощо, можуть слугувати духовні мотиви особистості. Формування ціннісних орієнтацій є однією із констант людської натури. За законами діалектики, від моральної висоти залежить широта охоплення знань. Як стверджує С.Б. Кримський, розум, як і пізнання, має морально-ціннісні пороги, перехід за які знаменує спотворення пізнавального процесу (див. *Крымский С.Б. Мудрецы всегда в меньшинстве. Статьи разных лет / С.Б. Крымский. – К. : Изд. дом Дмитрия Бураго, 2012*).

Пізнання виступає не лише реалізацією сутнісних сил людини, але й духовною діяльністю. Дух – стан активності, потенціал діяльності, ідеальний заряд діяльності, спрямований на творчість. У творчому процесі вбачав місію людини і М. Бердяєв, зауважуючи, що найкращим шляхом поєднання свободи й любові, що має привести до апокатастазису, є розвиток творчої діяльності людини. Творчість розуміється як потрясіння людини, піднесення її до сфери божественного духу... Творчість – це активний внутрішній духовний інтуїтивний пізнавальний процес, у якому завдяки вірі, граничному емоційно-вольовому напруженню здійснюється опанування істиною через розкриття духовного універсуму у внутрішньому світі особистості. Та тільки цим творча діяльність людини не обмежується: адже ноуменальний світ не є завершеним, і це відкриває перед людиною можливість співтворчості з Богом, більше того, творчість виступає як основна космічна, онтологічна місія людини (див. *Бердяев Н.А. Самопознание: Сочинения. – М. : ЗАО Изд-во ЭКСМО-Пресс; Харьков : Изд-во Фолио, 1999. – С. 458-459, 462-463*).

Формування нового типу суспільства у світовому масштабі – трансформаційні процеси у всіх сферах життєдіяльності, маргінальність

соціальних структур, утворення нового комунікативного простору – порушує питання про збереження національної самобутності. Гостра смисложиттєва криза, що сталася в Україні за фатальних обставин, послугувала черговим підтвердженням, що духовний потенціал нації криється передусім в особистісних моральних цінностях її представників.

Таким чином, розвиток духовної компоненти особистості має таке саме важливе значення в сучасній системі освіти, як і фахові компетентності.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ УПРАВЛІНСЬКОГО СПРЯМУВАННЯ

Ірина Калінько

(м. Чернігів)

Розвиток науково-технічної та інноваційної діяльності в Україні сьогодні є ключовим фактором, який визначає перспективи її входження до кола економічно розвинутих держав. Головною метою державної інноваційної політики є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку і використання науково-технічного потенціалу.

Необхідність інтенсивного інноваційного розвитку освіти обумовлює необхідність впровадження загальносистемного підходу до розробки регіональних програм, які містять проекти розвитку освітньої галузі. Вирішення проблем освіти повинно базуватись на нових підходах до організації інноваційної діяльності, із застосуванням основних знань з менеджменту, проектного та системного аналізу.

Основи системного підходу використовуються при виконанні курсових та дипломних робіт студентами управлінських спеціальностей. Згідно напрямку навчання, у межах виконання дипломної або курсової роботи, студенти часто вдаються до розробки та реалізації різноманітних інвестиційних проектів. При цьому вирішуються задачі удосконалення систем організаційного управління проектами на підприємстві.

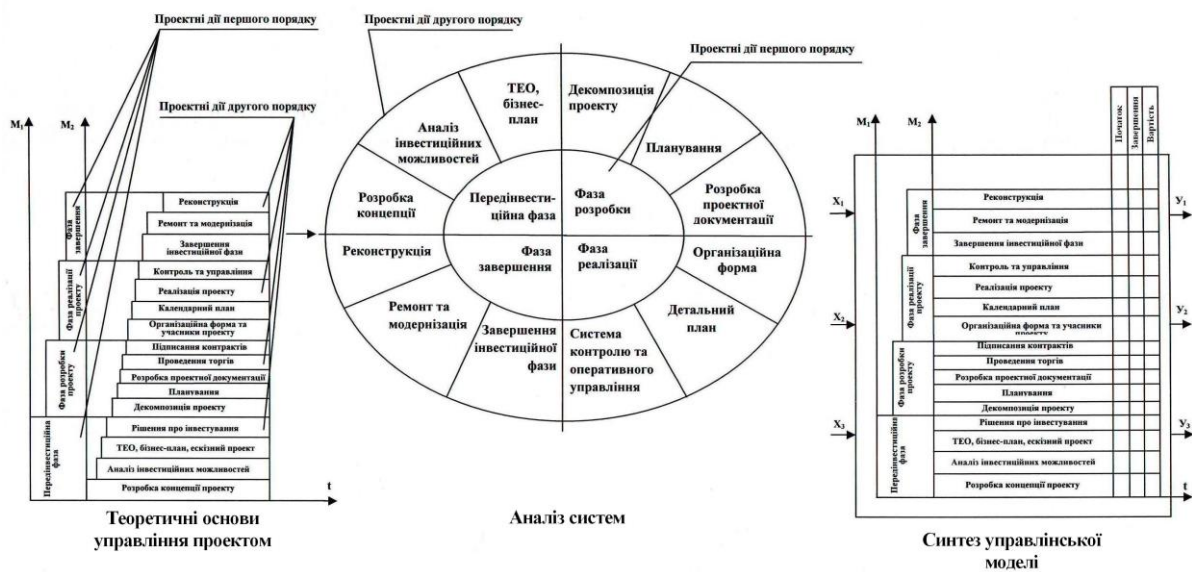
Такі задачі доцільно вирішувати за допомогою сімейства моделей, що об'єднуються багаторівневою методикою.

Для студентів управлінських спеціальностей пропонується схема виконання курсового проекту для розробки моделі реалізації проекту за допомогою використання наукових методів управління. Концептуальна система послідовності розробки проекту складається з фаз життєвого циклу

проекту (рис.1).

На рис.2 представлена наукова модель основ управління проектами, яка включає в себе теоретичні, аналітичні і кібернетичні основи кожного проекту.

Теоретична модель являє собою сукупність концептуальних моделей фаз та етапів життєвого циклу. Аналітична модель – модель фазової декомпозиції проекту, яка включає в себе передінвестиційну фазу, фазу розробки проекту, фазу реалізації та фазу завершення проекту.

M_1, M_2 – масиви інформації; X_1, X_2, X_3 – входи; Y_1, Y_2, Y_3 – виходи

Рис. 1. Фази життєвого циклу проекту

Кожна з фаз проекту включає етапи, які в свою чергу поділяються на стадії. Кількість елементів життєвого циклу може змінюватись, якісь фази можуть бути дуже короткими та формально бути виключеними з типового життєвого циклу. При переході від однієї фази до іншої в межах життєвого циклу мається на увазі певна форма технічної передачі або здачі результатів. Результати поставки однієї фази перевіряються на предмет завершеності та точності та проходять процедуру ухвалення перш ніж почнуться роботи наступної фази.

Кібернетична модель являє собою управлінсько-плануючу матрицю реалізації реального проекту.

При науковому управлінні будь-якими проектами студент послідовно використовує всі наукові етапи, представлені на рис. 2, починаючи з теоретичної моделі і закінчуючи кібернетичною, послідовно використовуючи науковий підхід, який включає теоретичні основи, системний аналіз проекту

та його синтез, тобто управлінську модель проекту.

Навчальний процес повинен бути організований таким чином, щоб студент без примусу прагнув до систематичного, активного, самостійного набуття теоретичних знань, практичних вмінь та навичок майбутнього спеціаліста. Структурування окремої дисципліни передбачає розподіл відведених на її вивчення годин між різними видами навчальної діяльності студента.

Розглянемо порядок розрахунку часу, що передбачено для вивчення дисциплін. Позначимо: I_L – середня кількість інформації в матеріалах лекції, що вичитується протягом двох академічних годин (80 хв.), H_L – обсяг тієї ж інформації, але виміряний в алфавітно-предметних знаках; R_E – природна залишковість мови лектора.

В результаті проведення експериментальних вимірювань отримані дані, що текст однієї машинописної сторінки, містить в середньому 1800 знаків, і його можна зачитати протягом двох хвилин, тому:

$$H_L = \frac{1800 \times 80}{2} = 72000 \text{ знаків.} \quad (1)$$

Враховуючи, що мова лектора має спеціалізований характер, приймаємо:

$R_E \geq 0,8$, для розрахунків $R_E = 0,8$, тоді:

$$I_p = H_L \cdot (1 - R_E) = 72000 \cdot (1 - 0,8) = 14400 \text{ біт,} \quad (2)$$

де I_p - потенційно можливий обсяг інформації в тексті прочитаної лекції.

Обсяг I_L визначаємо виходячи з реальної продуктивності людини, відокремлюючи запам'ятовування інформації на тривалий час (в довготривалій пам'яті) - I_{LZ} ; засвоювання або запам'ятовування легкого матеріалу - I_{LU} ; засвоювання складного, зовсім незнайомого матеріалу - I_{LN} . Іншими словами, I_L визначається як кількість інформації, яка може бути сприйнята студентом на лекції.

Максимальний темп запам'ятовування інформації людиною складає $I_Z = 0,1-0,25$ біт/с. Для розрахунків приймаємо $I_Z = 0,1$ біт/с. Потік сприймання нової інформації I_0 - 2-3 біт/с, для розрахунків приймаємо $I_0 = 2$ біт/с.

$$I_{LZ} = 0,1 \times 80 \times 60 = 480 \text{ біт; } I_{LU} = 2 \times 80 \times 60 = 9600 \text{ біт.}$$

При переробці складного або зовсім незнайомого тексту інформація сприймається як надлишкова, що зменшує обсяг сприйманої інформації в $(1 - R_E)$ разів, тому:

$$I_{LN} = I_{LU} (1 - R_E) = 9600 - (1 - 0,8) = 1920 \text{ біт.}$$

Визначаємо величину розрахункової надлишковості R_Z , яку має підтримувати лектор для засвоєння або запам'ятовування матеріалу. Для довготривалого запам'ятовування $I_{LZ} = 480$, тому:

$$R_Z = 1 - \frac{1}{I_p} = 1 - \frac{480}{14400} = 0,967$$

Для запам'ятовування матеріалу протягом лекції обсяг її не повинен перевищувати 480 біт (менше 1,25 машинописної сторінки). Кожен тезис повинен повторюватися викладачем, тому:

$$\frac{1}{1 - R_Z} = \frac{1}{1 - 0,967} \text{ разів.}$$

Проте викладач домагається розуміння нескладного матеріалу

$$R_U = 1 - \frac{I_{LU}}{I_p} = 1 - \frac{9600}{14400} = 0,33 ;$$

для складного та зовсім незнайомого матеріалу: $R_N = 1 - \frac{1920}{14400} = 0,867$.

При цьому в першому випадку кожен другий тезис повторюється або обговорюється, в другому - кожен тезис повторюється 7-8 разів. Тоді для повного засвоєння матеріалу при самостійній підготовці необхідний час,

$\frac{I_{LN}}{I_{LZ}} = 4$ рази перевищує тривалість лекції. Тому на 2 лекційних години має в сумі приходиться 8 годин практичних, лабораторних та самостійних занять.

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Наталія Маятіна

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м. Київ)

Передові технології та розвиток НТП призвели до виникнення небезпечних для здоров'я людини чинників: забруднення навколишнього середовища продуктами згорання та відходами виробництва, радіоактивне забруднення, електромагнітне випромінювання і т.д. Негативний вплив ззовні підсилюється шкідливими звичками, тому питання збереження здоров'я є соціальною проблемою планетарного рівня. Оржеховська В.М. у навчально-методичному посібнику «Здоровий спосіб життя» визначає фактори, які впливають на здоров'я людини і рівень їх впливу у процентному відношенні. А саме: спосіб життя – 55 %, якість довкілля – 30 %, спадковість – 15 % і якість медичного обслуговування – 10 % [1, с.159]. Тобто визначальним для здоров'язбереження населення є здоровий спосіб життя.

Цьому питанню присвячена велика кількість досліджень. Сучасні науковці, а саме Яременко О.О., Балакірева О.М., Вакуленко О.В., Варбан М.Ю та інші, у колективній монографії «Формування здорового способу життя молоді» наголошують, що здоровий спосіб життя (ЗСЖ) – «це все в людській діяльності, що стосується збереження і зміцнення здоров'я, все, що сприяє виконанню людиною своїх людських функцій через діяльність з оздоровлення умов життя - праці, відпочинку, побуту». Найважливішими складовими ЗСЖ на їх думку є: харчування, побут, умови праці, рухова активність. [2, с.6]

Правильне харчування передбачає вживання кількості калорій з урахування енерговитрат організму, споживання якісної питної води, урахування набору всіх вітамінів та мікроелементів, дотримання балансу між білками, жирами та вуглеводами та ін. Побут, як складова здорового способу життя, має на увазі якісні умови проживання та відпочинку, дотримання правил гігієни та відповідний рівень безпеки (фізичної і психічної). В умови праці входить наявність фізичної і психічної безпеки на роботі, стимулів та умов професійного розвитку. Під руховою активністю розуміють фізкультуру, спорт та різні системи оздоровлення.

Визначним є те, що формування здорового способу життя важливо саме в молодому віці, тому що молодь в процесі свого особистого формування і соціалізації паралельно формує і свій власний спосіб життя. Більшість батьків через власну необізнаність та відсутність особистого прикладу не в змозі допомогти в цьому своїм дітям. Також за роки навчання спостерігається погіршення здоров'я підлітків, невирішені проблеми розвитку організму в молодому віці призводять до проблем зі здоров'ям у більш зрілому віці. А молодь

– це головний ресурс розвитку суспільства, його майбутнє. Тому в педагогіці питання здорового способу життя повинно бути і є одним з найважливіших.

Оржеховська В.М. вважає основними механізмами формування здорового способу життя – створення умов для окремих осіб чи груп людей позитивно впливати на проблеми здоров'я, а результатом сформованості здорового способу життя є культура здоров'я. Причому культура здоров'я розглядається як невід'ємна складова загальної культури особистості, що забезпечує певний рівень знань, вмінь і навичок з питань формування, зміцнення, відтворення здоров'я та характеризується високим рівнем культури поведінки стосовно власного здоров'я і здоров'я оточуючих. Тому культура здоров'я є складовою системи найважливіших людських цінностей [4, с.5].

Автор виділяє три підходи щодо культури здоров'я: психологічний, педагогічний і соціальний. Психологічний – розглядає мотиви, потреби, інтереси, поведінку і т.д. Педагогічний підхід передбачає цінність культури здоров'я як об'єкту громадянського виховання, як спосіб організації життєдіяльності особистості. Культура здоров'я, як соціальна проблема, виступає фактором культурного засвоєння дійсності, стосується емоцій, відчуттів і є найважливішим елементом загальної культури.

Про важливість збереження здоров'я та ведення ЗСЖ коротко викладено в цитаті із заключних тез Оттавської хартії: « Здоров'я створюється і втрачається людьми у ситуаціях їхнього повсякденного життя: там, де вони навчаються, працюють, розважаються і кохають. Здоров'я створюється в процесі піклування про себе та про інших завдяки вмінням приймати рішення й здобувати контроль над обставинами власного життя і забезпечувати таке становище, щоб суспільство, в якому людина живе, створювало умови для доброго здоров'я всіх його членів » [3, с.81].

Світова спільнота сприяє забезпеченню прав людей на збереження та зміцнення здоров'я. Так Основами політики досягнення здоров'я для всіх у ХХІ столітті в Європейському регіоні визначено наступні завдання: полегшення здорового вибору харчування, фізичних вправ та сексуального життя; зменшення шкоди, що спричиняється алкоголем і тютюном, а також речовинами, що зумовлюють залежність; забезпечення здорового середовища шляхом створення багатосекторальних механізмів, які дозволяють зробити більш здоровими житло, школи, робочі місця та населені пункти; створення безпечних та сприятливих фізичних, соціальних та економічних умов життя з метою забезпечення здоров'я молоді тощо[2, с.167].

Література

1. Оржеховська В.М.Здоровий спосіб життя:навчально-методичний посібник/ В. М. Оржеховська, О. О. Єжова. – Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2010. – 188 с.

2. Формування здорового способу життя молоді: проблеми і перспективи / О.О.Яременко, О. М. Балакірева, О. В. Вакуленко та ін. – К.: УІСД, 2000. – Кн.3 – 207 с.

3.Формування здорового способу життя молоді: стратегія розвитку українського суспільства / О. О. Яременко, О. В. Вакуленко, Ю. М. Галустян та ін. – К.: УІСД, 2000. – Кн.2 – 164 с.

4. Проблеми освіти: науково-методичний збірник / Кол.авт. – К.: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, 2006. – Вип.48 – 223 с.

ДЕЯКІ ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Мирослав Миндюк

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м.Київ)

Сучасна педагогіка виділяє два основні типи інноваційних підходів до навчального процесу у вищій школі: 1. інновації-модернізації, які сприяють модернізації навчального процесу, спрямовані на досягнення гарантованих результатів у межах його традиційної репродуктивної орієнтації (модель повного засвоєння знань); 2. інновації-трансформації, які покликані забезпечити якісне перетворення навчального процесу, спрямовані на забезпечення його дослідницького характеру, орієнтацію пошукової навчально-пізнавальної діяльності (модель пошукового навчання). Перша з них носить репродуктивний характер (технологічний підхід), друга – пошуковий характер (гуманістичний підхід). У межах названих базових навчальних моделей здійснюються дидактичні пошуки інноваційної спрямованості, практична реалізація яких сприяє перетворенню характеру навчання. Недоліко є те, що на етапі повного засвоєння знань воно відбувається на репродуктивному та алгоритмічному або реконструктивному рівнях. Завдання викладача перейти на більш високий – евристичний і творчий рівні. Зрештою нічого нового у цьому немає. Уже кілька десятків років педагоги середньої школи на практиці застосовують різні моделі навчання - ігрову, дискусійну, пошукову тощо.

В.А.Онищук виділяє шість типів навчальних занять: засвоєння нових знань; засвоєння навичок й умінь; застосування знань, навичок й умінь; узагальнення й систематизації; перевірки й корекції знань, навичок й умінь; комбінований.

При цьому найчастіше використовується останній тип, на якому використовуються у різному поєднанні елементи перших п'яти.

Безперечно, в умовах вищої школи звичайний шкільний урок не можна використати повною мірою. Але виш, заклад, у якому сконцентрований високий науковий потенціал, має можливість творчо застосувати здобутки середньої школи. Оскільки студенти мають базові знання з основ наук, - викладання нового матеріалу відбувається лекційним методом для потоку студентів. Лекції читаються блоками. До цього залучаються найбільш компетентні викладачі. При цьому лектор може читати лише частину курсу, у якій він більш компетентний від своїх колег. Після прочитання певного курсу лекцій на семінарських та практичних заняттях реалізуються обидві моделі навчання. Спочатку модель повного засвоєння знань до матеріалу, який є новим для студентів (інакше – засвоєння базових знань), а потім модель пошукового навчання – організація навчального дослідження, набуття студентами нового досвіду, розширення пізнавальних можливостей. Крім того, що студенти проводять дослідження в контексті значущої для них проблемної ситуації, вони в процесі навчальної взаємодії набувають навички спільного дослідницького пошуку.

Така організація навчального процесу може носити і випереджуючий характер – спочатку проводяться практичні заняття, а лекційний матеріал виступає як узагальнення і систематизація набутого досвіду.

Оскільки програма навчальних дисциплін для різних рівнів і ступенів підготовки спеціалістів не значно відрізняється, то лекційний матеріал студенти, які проходять підготовку за рівнем молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра) і бакалавра, слухають разом. До них у певних випадках можуть приєднуватись і учні професійно-технічної ланки. Тут виникає проблема узгодження і створення навчальних програм для спеціалістів різних рівнів, що дасть можливість уникнути дублювання навчального матеріалу для студентів, які продовжують навчання за скороченим терміном навчання.

Студент залучається до навчальної і наукової діяльності (ефект включеності). Це дає можливість більш усвідомлено прийняти рішення щодо продовження навчання за даною спеціальністю чи на більш ранньому етапі зрозуміти хибність попереднього рішення. Подібна організація навчального процесу дає можливість залучити до організації навчального процесу найбільш досвідчених та найбільш компетентних у даній галузі спеціалістів, це дає можливість і більш раціонального використання коштів.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ У СТУДЕНТІВ ВНЗ

Людмила Нечаюк

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м. Київ)

Актуальність проблеми викликана потребою акцентувати увагу на шляхах ефективного і результативного виконання освітніх завдань; активізації процесу розвитку творчих здібностей, умінь та навичок студентів; застосування набутих знань для розв'язування творчих завдань. Проблема творчості стала в наші дні настільки актуальною, що вважається «проблемою століття». Сьогодні перед викладачами гуманітарних дисциплін вищих навчальних закладів негуманітарного профілю стоїть проблема, формування інтересу студентів до вивчення програмових літературних творів. Саме ці фактори змушують викладачів шукати нові, більш ефективні форми і методи навчання, зокрема інтерактивні.

Групова навчальна діяльність не ізолює студентів один від одного, а навпаки дає змогу реалізувати їхнє природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги і співпраці. Нетрадиційні (нестандартні) заняття мають своєрідну структуру. Вони цінні своєю оригінальністю і розвиваючим та виховним ефектом. У педагогічній літературі вирізняють різні типи нетрадиційних занять. Назви цих занять дають деяке уявлення про методику їх проведення та навчальні цілі [2, с. 82]. Найбільш поширеними є наступні заняття: заняття-вистава, заняття-змагання, заняття-гра, заняття-КВЕСТ, заняття-КВК, а також заняття, що проводять самі студенти, заняття-диспут, заняття-дослідження, заняття-суд тощо.

Мета нетрадиційних занять полягає в тому, щоб у цікавій формі розглянути програмний матеріал, розвивати пізнавальну активність і творчість студентів, їх спостережливість, розширювати світогляд. Інтерактивне навчання – це, перш за все, діалогове навчання, у ході якого здійснюється взаємодія викладача та студента" [1, с. 4]. Над цією проблемою працювали О.Пометун та Л.Пироженко [3, с. 7].

"В роботі повинні бути задіяні в тій чи іншій мірі всі студенти" [1, с. 5]. Дійсно, сильні студенти, а також особистості з високим рівнем контактності будуть проявляти вищу активність, ніж замкнуті і слабкі. Проте слід постійно "втягувати" їх в роботу, створювати ситуації успіху.

Серед нетрадиційних занять з особливою зацікавленістю студенти сприймають заняття - суд. Таку форму заняття викладачі-філологи проводять вивчаючи твори української літератури, зокрема роман Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?», а також – вивчаючи твори з світової літератури: роман Федора Достоєвського «Злочин і кара» та повість О. де

Бальзака «Гобсек». Студенти самостійно розробляють сценарій заняття, при цьому досконало вивчають художній твір, біографію письменника. Основна частина заняття проходить у вигляді судового процесу, на якому присутні суддя (викладач), прокурор (один із студентів), адвокат (студент), підсудний, герої твору (студенти-свідки). Прокурор висуває звинувачення проти підсудного. Адвокат веде захист, наводять свої аргументи. Суддя (викладач) уточнює відповіді й виносить остаточне рішення. Друга частина заняття – обговорення- дискусія.

Дискусія виникає внаслідок спілкування викладача і студентів, студента і студента, один з одним, у процесі вирішення проблемної ситуації. Механізм виникнення дискусії: проблемна ситуація, що характеризує психологічний стан студентів, поряд з інтелектуальними труднощами супроводжується підвищенням пізнавальної активності і бажанням розібратися у проблемі. Дискусія повинна бути частиною навчального процесу.

Ефективною і продуктивною формою навчання є заняття-спектакль. Використання художніх творів зарубіжної і української літератури на заняттях вдосконалює вимовні навички студентів, забезпечує створення комунікативної, пізнавальної та естетичної мотивації. Підготовка вистави – творча робота, яка сприяє виробленню навичок мовного спілкування студентів та розкриттю їх індивідуальних творчих здібностей.

Отже, для підвищення креативності студентів потрібно забезпечити необхідні умови для розвитку творчого потенціалу (свободу творчості, творче спілкування з іншими студентами, творчу обстановку у кабінеті, на сцені). Саме нетрадиційні заняття дають змогу студентам творчо мислити, фантазувати, робити розрахунки, втілювати у життя власні ідеї.

Література

1. Интерактивное обучение: новые подходы // Відкритий урок. – 2002. – №5–6.
2. Лузік Е. Креативність як критерій якості в системі підготовки фахівців профільних ВНЗ України / Е. Лузік // Вища освіта України. – 2006. – № 3. – С. 77 – 82. 3.
3. Пометун О., Пироженко Л. Интерактивні технології навчання: теорія і практика / О. Пометун, Л. Пироженко. – К., 2002. – 136.

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ КОМПЕТЕНТІСНО-ЗОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

НЕТРАДИЦІЙНІ ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Оксана Барнич

*Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка
(м. Чернігів)*

Процес становлення мовної особистості майбутнього фахівця, учителя початкових класів, відбувається нині у досить складних умовах, адже сучасне мовленнєве оточення характеризується значною «відірваністю» від еталонної унормованої версії української мови та тяжінням до русизмів і полонізмів. Результатом такого неоднозначного впливу є порушення орфоепічних норм та витіснення належних відповідників української літературної мови. Найбільшою проблемою у цьому контексті є те, що захоплення читанням серед студентства не відзначається масовою популярністю, а рівень мовлення ЗМІ не витримує жодної критики. Як наслідок, формування мовної особистості відбувається на антизразках, які міцно відкладаються у пам'яті, завдяки багаторазовим повторам помилок та «вимикають» критичність мислення щодо відповідності вживання того чи іншого слова.

Сучасні вчителі початкової школи не достатньо дбають про власну комунікативну компетентність, про що свідчить співпраця зі студентами заочного відділення та результати обговорення роботи студентів денного відділення на педагогічній практиці. Ключовою, у ситуації, що склалася, є теза «а у нашій школі говорять так». Найчастіше йдеться про такі типові помилки: «разОм» (правильно «рАзом»), «випАдок» (правильно «вИпадок»), «Ознака» (правильно «ознАка»), «чИтання» (правильно «читАння»), «навчаннЯ» (правильно «навчАння»), «віршІ» (правильно «вІрші»), «батькІвські збори» (правильно «бАтьківські збори»), «приймати участь» (правильно «брати участь»), «на протязі» (правильно «протягом»), «зв'язнЕ» (правильно «зв'Язне»), «донькА» (правильно «дОнька»), «нЕсти» (правильно «нестИ»), «лЮблю» (правильно «люблЮ») тощо.

З метою подолання означених помилок нами було розроблено креативну мнемічну модель. У її основі – фізіологічна особливість людини запам'ятовувати нескладний віршований текст з елементами гумору. Така модель має сприяти чіткій диференціації орфоепічних норм української мови

на прикладі найбільш поширених мовленнєвих помилок, типовість яких є наслідком інтерферуючого впливу. Особливої методики роботи наша модель не передбачає, а її оформлення дозволяє сприймати матеріал як розважальний, що у свою чергу не викликає «блокування» уваги та пам'яті через надмірно виражений дидактизм.

Технічно означену модель втілено у вигляді компактної книжечки формату 60×84 1/16, що складається із 103 2-4 рядкових віршиків та ілюстрацій до них.

Наведемо окремі приклади віршів:

Дóшка

Серце завмирає в Колі –
Йде до дóшки він поволі!
А чи піде до дошки?
Двієчник? Та залюбки!

Навчáння

Палає серце від кохання,
Та пам'ятайте про навчáння!
Здобудете нові знання,
Щоб не вживати «навчáння»!

Отже, як бачимо, легкі «вірусні» віршики мають належні характеристики для того, щоб сприяти диференціації та вибору слова, що є притаманним українській літературній мові, відсіюючи помилкове звучання. Адже майбутній учитель початкових класів має пам'ятати, що його основною наочністю є мовлення. Тож дбати про якість та чистоту цього інструменту необхідно щоденно, аби не повертатись до замкненого кола бездумного засмічування рідної мови.

Література

1. Барнич О. В. Спілкуймося правильно! : словник. / Барнич О. В. – Чернігів : «Десна поліграф», 2016. – 124 с.

REFLEXIVITY WHILE TEACHING STUDENTS ENGLISH IS AN ATTITUDE LEADING TO THEIR AUTONOMY

Oksana Bykonya

(Chernihiv National Pedagogical University named after T. G. Shevchenko)

Reflective teaching English means looking at what future specialist will do or does in the classroom, thinking about why he/she will do or does it, and thinking about if it works. It's a process of self-observation and self-evaluation.

Preparing students for their professional lives through reflection and analysis of their professional practices is very urgent problem in higher education, especially their mastering English Communicative Competence. It is also required along with mastery of increasingly diversified competence. These processes force us to question the tools and ways of doing that are most appropriate for education.

Teaching English needs to change methods, approaches, techniques, technologies and so on, moving from reflection, to develop open-minded attitudes and a more flexible system of teaching English Speaking, Writing, Reading and Listening.

Students are being central to learning processes. We, as their teachers, should change our teaching methods and techniques in helping them forming not only English linguistic, sociolinguistic and intercultural, speech competences, but educational and strategic competence, changing their practices according to changing needs. Their knowledge of English is determined by certain level of communicative competence for solving social, professional and communicative tasks for their further self-education.

We should review the analytical observation of one's teaching skills, the context in which we operate, and the restrictions it imposes; the observation of individuals with whom a teacher interacts as well as of their unique and specific mental contexts and their more or less conscious or specific objectives.

Reflecting on the construction of professional skills is also required by new orientations and policies for methodology English in which students are at the centre of the learning-teaching process. There are some reasons to be considered while teaching students English are an increasingly prevalent subject, establishing their efficient communication in English, focusing on solving different tasks, teaching and learning strategies, paying attention to the student, focusing them on comprehension. We should conclude researches not only in methodology but in neurology, psychology and pedagogy. These sciences are progressing and influencing English teaching.

The competency of educational and strategic competence should consist of the following task: an ability to fill gaps in the knowledge of English, English language and speech, social experience in the process of English communication; to use relevant English language as language functions/English expressions clearly in an organized and coherent way, according to the communicative situation in English; selecting the relevant contents and expressing them using the appropriate tones of body language (gestures) and voice while speaking and the appropriate genres and so on while writing.

Teachers have the delicate task of guiding students throughout their studying English. They should stimulate them to reflect and take decisions, choosing from a pre-determined menu, calling on their creativity, promoting their activity.

Students should master the Communication Strategy in English to enhance the effectiveness of communication or to compensate for breakdowns in communication language functions/English expressions as giving information, advice, clarification, opinions, responses to the students' opinions or questions, instructions/asking students to do something, expressions of agreement; asking permissions, requests, questions; opening speeches; reporting facts, closing and leave taking in written and oral speech.

While teaching students it should be used group discussion; individual understanding and practice in English; multimedia technology; teaching media, materials design, and assessment or evaluation (including Oral and Writing Assessment of Grammatical aspect, Diction/ vocabulary, Cohesiveness); classroom activities and their independent self-study English.

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ ТА ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДОГО СПЕЦІАЛІСТА НА ПЕРШИХ СХОДИНКАХ КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ

Вадим Димов

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м. Київ)

Проблема становлення молодого спеціаліста стає особливо актуальною в контексті впровадження різноманітних освітніх інновацій.

Поширеною концепцією, що описує характерні етапи розвитку особистості в процесі її професійного становлення є теорія Є. О. Клімова, в якій виділяється сім основних стадій професіоналізації. 1) оптант; 2) адепт; 3) адаптант – фаза адаптації, “звикання” молодого фахівця до роботи; 4) інтернал; 5) майстер (фаза майстерності); 6) авторитет (фаза авторитету); 7) наставник (фаза наставництва).

Молодий спеціаліст, таким чином, знаходиться на 3 етапі – етапі адаптації. Він адаптується до нових обставин свого життя, долає усі труднощі с цим пов'язані. У процесі свого професійного становлення він переймає досвід своїх більш досвідчених колег. Однак у випадку впровадження інновацій його досвідчені колеги постають з ним у рівну позицію. Адже інновація – це новий досвід для всіх. У цьому випадку важливу роль відіграють психологічні чинники, які впливають на особистість та його професійну компетентність.

Варто зазначити, що саме поняття «компетенція» в більшості зарубіжних досліджень (Cl. Beelische, M. Linard, B. Rey, L. Turkal, M. Joras та ін.) тлумачиться не як набір здібностей, знань і вмінь, а як здібність чи

готовність мобілізувати усі ресурси необхідні для виконання завдання на високому рівні.

Для спеціаліста з досвідом, інновація є чимось новим і не новим одночасно. Для молодого спеціаліста, який тільки почав працювати, новим є майже все. Він одразу починає розуміти різницю між завченими схемами в інституті і реальним життям. І якщо це стосується, так би мовити, «традиційної освіти», то досвід колеги зі стажем стає в нагоді.

Але у випадку інновацій одної поради від досвідченого наставника буде не достатньо. Адже, як ми вище зазначили, інновація – це новий досвід для всіх.

Тому, варто визначити такі актуальні питання цієї проблематики:

1. У чому полягатиме допомога молодому спеціалісту у випадку впровадження інноваційних освітніх технологій від більш досвідченого колеги?

2. Наскільки можливе і доцільне використання інновацій молодим спеціалістом?

З психологічної точки зору це в більшій мірі залежить від індивідуальних психологічних особливостей особистості, від його здатності до творчого саморозвитку.

Будь-який педагог повинен бути творчою особистістю лише у зв'язку із самою специфікою професії, яку обрав. Адже навряд чи можна обрати таку професію без потягу до творчого самовираження.

Вищезазначене дозволяє зробити наступні висновки:

1. Допомога молодому спеціалісту у сприйнятті інновацій та впровадженні їх у свою практику викладання носить психологічний характер. Це не просто порада від більш досвідченого колеги про те, що і як робити. Це приклад для наслідування. Побачити досвід сприйняття нового. І не боятися впровадити це самому. Не боятися робити помилки, а виправляти їх, якщо такі трапляться.

2. Інновація – це шанс актуалізувати свій творчий потенціал, а не поховати його за нагромодженням завчених схем.

3. Важливим для більш досвідчених колег є роль, яку вони можуть відіграти у спрямуванні цього потенціалу та становленні критичного мислення молодого спеціаліста, тобто здатності до відхилення «псевдо-інновацій».

Література

1. Бедь Віктор (архімандрит) Артёмова М. Г. д. ф. н. проф. Компетентнісний підхід в процесі модернізації ВНЗ [Електронний ресурс] // Університет „Україна”. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://social-science.com.ua/article/691>.

2. Гура О.І. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: теоретико-методологічний аспект: Монографія / Гура О.І. . – Запоріжжя: ГУ “ЗІДМУ”, – 2006.

3. Коржова Є. Ю. Психологія адаптації педагогів до професійної діяльності. Вид.: «Балтійська педагогічна академія», СПб, – 1996.

4. Успенський В. Б. Чернявська А. П. Введення в психолого-педагогічну діяльність. Вид.: «Владос пресс», М., – 2003.

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ СУЧАСНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Інга Єгорова

*ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника» (м.Івано-Франківськ)*

Успішність реалізації Закону України «Про вищу освіту», направленою на досягнення якісно вищого рівня навчання, за рахунок інтенсифікації навчального процесу та впровадження освітніх інновацій, значною мірою залежить від того, наскільки у нових навчальних програмах будуть враховані сучасні інформаційно-комунікаційні технології та засоби навчання. Адже для включення кожного студента в активний пізнавальний процес, повинно бути створено адекватне навчально-предметне середовище, яке забезпечувало б можливість вільного доступу до різноманітних джерел інформації, спілкування з товаришами, навчально-пошукової праці під час вирішення актуальних проблем.

Однією з найбільш поширених форм комунікації у ВНЗ є лекція, в якій педагог має можливість викладати основний матеріал своєї дисципліни. Однак прийнятними формами передачі матеріалу є і практичне – семінарське заняття, на якому може відбуватися цілеспрямоване засвоєння того матеріалу, який студентам на лекції був недостатньо зрозумілим. Дієвою формою комунікативної взаємодії у площині «викладач - студент» може бути і індивідуальна бесіда. Перелічені форми є найбільш вживаними у арсеналі викладача ВНЗ, проте не завжди вони здатні плекати у студентів мотивацію до учіння як до важливого засобу їх пізнавальної активності.

Проблема формування мотиваційної компетентності у сучасних студентів є надзвичайно актуальною (Х.Хекхаузен, Д.Мак-Маллін, Є. Ільїн). Сьогодні основними формами мотивації можна вважати такі навчальні ситуації, під час яких у студента відбувається усвідомлення того факту, що

запропоновані завдання він не може вирішити тільки завдяки наявним у нього знанням. Саме тому запорукою успіху у вирішенні поставлених задач часто є творчий підхід. Звідси творчі проблемні ситуації можна вважати важливою формою у формуванні мотиваційної компетентності.

Стимулами, направленими на підняття інтересу до навчання можуть інколи стати навіть загалом цілі навчальні дисципліни. Тут важливо, щоб у студента викристалізувалося чітке усвідомлення необхідності вивчення як конкретного курсу так і всього змісту обраної спеціальності задля можливості у майбутньому реалізувати себе у власній професійній діяльності. Для цього викладачу завжди варто демонструвати та доводити актуальність навчальної дисципліни в конкретній практичній діяльності. Адже таке розуміння важливості учіння сприяє розвитку мотивації.

Засобами у формуванні мотиваційної компетентності можуть слугувати конкретні приклади з практики, які досить яскраво демонструють складнощі вирішення тих чи інших практичних завдань без застосування знань, отриманих в процесі навчання та чітке окреслення майбутніх серйозних проблем у практичній діяльності за відсутності конкретних умінь та навичок, що формуються даною дисципліною.

Отже важливим завданням кожної дисципліни в ВНЗ є формування мотиваційної компетентності. Застосування інноваційних освітніх технологій, свідомий та постійний процес удосконалення викладання свого предмету виступають умовою створення інтересу до обраної спеціальності, створюють перспективи для професійного росту як студента так і самого викладача. Таким чином, включення в предметні курси ВНЗ технологій, що стимулюють інтерес до навчання, сприятиме підвищенню ефективності всього навчально-виховного процесу а відтак удосконаленню рівня підготовки студента - майбутнього фахівця.

ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В КОНТЕКСТІ СИСТЕМИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ (BLENDED LEARNING)

Ольга Ільницька

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м. Київ)

Розробка й введення нових освітніх стандартів, входження України в Болонський процес та інші міжнародні угоди стимулюють формування нових підходів і розробку принципово нових критеріїв якості освіти.

Все більшого розвитку отримують нові освітні технології, засновані на ефективному використанні в навчальному процесі ВНЗ сучасних засобів і методів передачі знань. Інформаційне середовище сучасного ВНЗ – це поєднання традиційних та інноваційних (електронних) форм навчання з постійним нарощуванням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та електронних ресурсів, а також безперервним вдосконаленням методів навчання, професійних знань самих викладачів. Вміння працювати лише в умовах традиційного навчання та несформованість навичок самостійної роботи призводить до отримання студентами поверхових знань, що швидко забуваються. Найперспективнішим способом подолання зазначених перешкод є системне використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в організації процесу навчання, оскільки якість освіти залежить від рівня впровадження ІКТ у навчальний процес ВНЗ. Отже, вирішити дану проблему може зміна моделі навчання. Аналіз останніх досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів показав, що одним із перспективних підходів до організації навчального процесу є модель інтеграції технологій навчання: традиційного та дистанційного, електронного, мобільного.

Процес навчання, за якого традиційні технології навчання поєднуються з інноваційними технологіями електронного, дистанційного та мобільного навчання, називають «змішаним навчанням» (blended learning).

Інформаційні технології за останні кілька років суттєво змінили освіту в провідних країнах світу. З'явилися нові педагогічні підходи, відкриті дистанційні курси, в яких навчаються безкоштовно сотні тисяч слухачів. І в той же час, до цих пір серед сучасних підходів до навчання провідне місце займає комбіноване або змішане навчання (blended learning), перші згадки про яке за кордоном датуються 1995 роком.

Поняття змішаного навчання (blended learning) з'явилося нещодавно, і його визначення носять описовий характер. Так, Дарлін Пейнтер (Darling Painter) у статті «Missed Steps» пропонує під змішаним навчанням розуміти об'єднання традиційних формальних засобів навчання – роботу в аудиторіях, вивчення теоретичного матеріалу – з неформальними, наприклад, з обговоренням за допомогою електронної пошти та Інтернет-конференцій.

Пурніма Валиатан (Purnima Valiathan) використовує термін «змішане навчання» для опису рішень, в яких комбінуються різні способи подачі навчального змісту. Вона також використовує поняття для опису навчання, що поєднує різні види навчальних заходів, включаючи очне навчання (face-to-face), онлайн електронне навчання (live e-learning) і самонавчання на робочому місці (self-paced learning).

У той же час Греєм (Graham, C.R.) (2005) зазначає, що, змішане навчання — це підхід, який інтегрує традиційне навчання та комп'ютерно опосередковане навчання в педагогічному середовищі.

Механізм реалізації концепції змішаного навчання як процесу передбачає створення комфортного освітнього інформаційного середовища, системи комунікацій, що представляють всю необхідну навчальну інформацію.

Навчальне середовище для вивчення іноземної мови створюється викладачем і може мати наступні форми викладу навчального матеріалу: лекційні заняття, семінарські заняття (face-to-face sessions), онлайн спілкування, індивідуальні та групові онлайн проекти, віртуальна класна кімната, аудіо та відео лекції, анімації та симуляції.

Варто наголосити на перевагах використання концепції змішаного навчання студентами:

- дає більше інтерактивності та стимулює активне навчання;
- наочно демонструє ідеї, які важко пояснити на лекціях чи просто в тексті;
- дозволяє розглянути сутність досліджуваних процесів за допомогою різних симуляцій;
- розвиває навички самостійного навчання та самоконтролю;
- дозволяє студентам спробувати неможливі, небезпечні або дорогі сценарії і ситуації, такі як паралельні світи, радіаційне обладнання та ін.
- розширення доступу і гнучкість;
- економічна ефективність (заощаджує гроші за рахунок скорочення поїздок).

Можна визначити такі основні перешкоди при організації змішаних навчальних курсів у студентів:

- неефективне управління часом,
- відсутність самодисципліни,
- технічні проблеми,
- проблеми співробітництва,
- труднощі при використанні платформи електронного навчання,
- низька якість навчального матеріалу.

Blended learning (змішане навчання) - система навчання/ викладання, яка поєднує в собі найбільш ефективні аспекти та переваги викладання в аудиторії та інтерактивного або дистанційного навчання, і є системою, що складається з рівних частин, які функціонують у постійному взаємозв'язку один з одним, утворюючи певне ціле.

Цілком очевидним є те, що модель змішаного навчання цілком відповідає концепції модернізації сучасної освіти, що заснована на введенні нових освітніх стандартів і входження в Болонський процес та інші міжнародні угоди.

ІНОЗЕМНА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ТА ДИНАМІКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ СФЕРІ

Олександра Кравченко

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м. Київ)

Інноваційні моделі навчального процесу базуються на аспектах саме тих новітніх методах пізнання які є близькими до сприйняття інформації студентською аудиторією. Саме тому створення нових методик викладання будь - якої дисципліни полягає у тісній взаємодії інтересів і набутих навиків пошуку інформації студентами. Комфортна зона сприйняття навчального матеріалу та методика пізнання студента з доступною подачею матеріалу стоять на вершині професійного підходу викладання до досягнення педагогічних цілей. З метою створення зони комфорту для студентської аудиторії та підвищення рівня зацікавленості у формуванні навиків спілкування іноземними мовами процес створення нових методів викладання, навчальних вправ, комунікативних завдань є безупинним.

Розвиток креативного мислення

Досліджуючи питання розробки практичних завдань, які виконують студенти з викладачем на заняття з іноземних мов, потрібно звернути увагу на використання сучасних Інтернет ресурсів під час навчального процесу в вищій школі. Володіння іноземними мовами неможливе без іноземного мислення . Для успішного вивчення мови потрібно тренувати креативне мислення студентів, не зупинятися лише на відтворенні студентом інформації іншою мовою (перекладі), а ставити такі задачі де , студент самостійно повинен знайти потрібну лексичну одиницю чи синонімічний ряд. Інструментом для розробки таких вправ може стати новітня форма подачі інформації, так званий електронний щоденник «Блог». Залучення студентів до написання блогів іноземною мовою є багатогранним завданням, адже ,крім створення та оформлення інформації на певну тематику, постає задача оформлення та правильний підбір граматичних конструкцій. Актуальність роботи з блогами також вимірюється тим, що студенти мають справу з роботою гаджетів , популярними соціальними мережами , правильним підбором кліше до ілюстрацій під текстом. Крім самого написання статей іноземною мовою для користувачів Інтернету можуть передувати і ряд інших лексичних завдань: аналіз автентичних текстів у блогах , моніторинг граматичних конструкцій ,використаних під час написання тексту у публіцистичному стилі.

Навики швидкого пошуку інформації іноземною мовою

Під час викладання іноземної мови професійного спрямування потрібно пам'ятати, що студент вже вивчає мову не лише для досягнення

високих результатів у повсякденному спілкуванні з іноземцями, а для досягнення своїх професійних цілей. Для того, щоб викладач зумів показати як використовувати іноземну мову у професійних цілях він повинен бути обізнаним у цій сфері та готовим пояснити значення кожного терміну. Для розвитку у студентів навиків швидкого пошуку інформації та лаконічної її подачі на професійному рівні викладач може розробляти пошуково-аналітичні вправи, які супроводжуються написанням тематичних звітів іноземною мовою у формах графіків, формул, таблиці та презентації її в електронному вигляді перед аудиторією. Так, студент, який навчається за спеціальністю «Маркетинг», залучається до аналізу успішності діяльності відомих міжнародних компаній, здійснює порівняння прибутків за певний період, оформлює отриману інформацію іноземною мовою у цифровому форматі.

Сприйняття інформації у медійному форматі

Однією з цілей викладача заняттях іноземної мови є не лише навчити студента певному предмету, але і навчити самостійно навчатися. Для того, щоб студент зміг здійснювати моніторинг будь-якої навчальної теми іноземною мовою, викладачу слід розробляти завдання на основі пошуку та перегляду англійських Youtube-каналів з відповідями на певну граматичну чи лексичну задачу, попередньо поставлену викладачем перед студентською аудиторією. Заохочувальним фактором у виконанні таких вправ є створення власних англійських відео на певну тематику.

Незважаючи на велику кількість відомих методів викладання іноземних мов потрібно бути обізнаним з новітніми методиками та інформаційними технологіями.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДИДАКТИКИ БАГАТОМОВНОСТІ

Марина Кривич, Олександр Кирилюк

Національна академія Служби безпеки України (м.Київ)

Соціокультурним феноменом XXI століття є мультлінгвізм, оскільки, виявляючись у різній формі та в різних відносинах, він притаманний усім регіонам світу. Опанування мовами як засобом спілкування з іншими народами набуває міжнародного значення. Прагнення української освіти до мультлінгвізму, впровадження інноваційного проекту багатомовної освіти у вітчизняних навчальних закладах свідчать про те, що володіння кількома мовами є необхідною умовою успішної життєдіяльності людини й суспільства в епоху глобалізації.

В умовах євроінтеграції та глобалізації, що детермінують перетворення іншомовних знань на ключову компетентність, не одна, а кілька іноземних мов (далі – ІМ) вводяться до базового компоненту освіти. Послідовне вивчення двох і більше ІМ спонукало до розробки дидактики багатомовності, основною ідеєю якої є врахування наявних мовних знань та досвіду вивчення попередніх мов для оптимізації освітнього процесу, економії навчального часу й зусиль здобувачів освіти. Це відбувається шляхом встановлення елементів спорідненості мов, концентрації уваги на їх спільному й відмінному, розвитку мовної свідомості та використанні загальних для вивчення ІМ навчальних стратегій. Дидактика багатомовності сприяє розвитку мовної уваги й мовної свідомості. Це означає, що досвід вивчення мови і знання рідної та першої ІМ слід розглядати як основу для розвитку навичок мовлення наступною іноземною мовою. Перенесення може використовуватися при розширенні мовних знань та навчальної мовної діяльності (прийоми навчання, навчальні стратегії, стратегії спілкування).

Ключові принципи дидактики багатомовності становлять: *когнітивне навчання* (свідоме розширення знань про мови та про особливості власного процесу навчання); *встановлення мовних паралелей* (зіставлення двомовних текстів, підготовка списку лексичних одиниць, опора на граматичні та синтаксичні відповідності); *орієнтація на зміст* (вибір тематично співвіднесених текстів); *орієнтація на текст* (розуміння автентичних текстів: узагальнення змісту, його оцінка, коментар, доповнення та продовження); *оптимізація освітнього процесу* (усвідомлення паралелей у мовних системах, забезпечення допоміжними засобами для самостійної роботи).

В освітньому процесі багатомовність ґрунтується на використанні виучуваної ІМ як засобу спілкування. Інша мова (рідна, перша ІМ) можуть використовуватися, якщо вони сприяють засвоєнню і / або прискорюють освітній процес та заощаджують навчальні ресурси й час.

Основні позиції дидактики багатомовності ґрунтуються на формуванні й розвитку складових мовленнєвої компетентності задля оволодіння мовою на рівні носія в усіх видах і формах мовленнєвої діяльності. При чому слід зазначити, що практично не існує ідеального володіння мовами, оскільки в умовах багатомовності виникають явища інтерференції. Мовна свідомість формується через зіставлення рідної та іноземних мов. Звичайно, існують якісні й кількісні відмінності між засвоєнням першої та другої ІМ, а дидактика третьої і наступної ІМ експліцитно залучає когнітивний та емоційний досвід здобувача освіти, що дає змогу досягнути необхідного рівня володіння мовою за значно коротший термін і говорити про економізацію навчального процесу. Традиційна методика викладання ІМ (оскільки ІМ вже і є другою мовою) ґрунтовно не відрізняється від нової

дидактико-методичної концепції, що уможлиблює вивчення другої, третьої та подальших ІМ. На першому плані дидактики багатомовності з огляду на комунікативну мету навчання (спроможність використовувати ІМ як інструмент міжкультурної комунікації) є здатність до трансферу знань.

Отже, передумовою ефективного навчання другої і подальших іноземних мов є використання попереднього мовного досвіду, усвідомлення мовних явищ та їх трансфер, розширення й диверсифікація мовної пропозиції.

**ІННОВАЦІЙНИЙ ВИМІР НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ СОЦІОГУМАНІТАРНИХ,
ПРИРОДНИЧО-ТЕХНІЧНИХ І ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО
ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ СТУДЕНТАМИ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Марина Бабенко-Жирнова

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м. Київ)

В умовах стрімкого розвитку науково-технічного прогресу швидкими темпами змінюється суспільство. Сучасна молодь – покоління вільних людей, які мають безліч освітніх можливостей, свободу вибору, сучасний викладач – не наставник і не каратель, а творчий керівник та співучасник процесу пізнання.

Відповідно до нового формату епохи навчальна мотивація студента XXI ст. складається з двох умовних частин:

1. Мені це корисно;
2. Мені це цікаво.

Методика викладання української літератури у середній і вищій школах вивчалася такими дослідниками: А. Ситченко, Г. Токмань, О. Куцевол, Б. Степанишин, Є. Пасічник, В. Неділько та ін.

Чимало проблемних питань виникає у процесі вивчення сучасної української літератури студентами нефілологічних спеціальностей.

Найпершим завданням викладача-словесника є детальне, максимально зрозуміле тлумачення особливостей філософії постмодернізму як мистецького напрямку, який не лише формує сучасну літературу, а є моделлю суспільства XXI століття.

До понятійного апарату постмодернізму належать такі терміни: «світ як хаос», «світ як текст», «свідомість як текст», «криза авторитетів», «інтертекстуальність», «симулякр» тощо.

Український варіант постмодерного літературного героя – це вільна від будь-яких стереотипів особистість, високоінтелектуальний скептик, який піддасть сумнівам усе неправдиве, непрофесійне, його іронічність – це виклик старій системі радянських пережитків. Ці тенденції яскраво виражені у творчості Ю. Андруховича, С. Жадана, Ю. Іздрика, Т. Прохаська, Д. Лазуткіна, Г. Пагутяк, тощо.

Таким чином, мета викладача-словесника – допомогти студентам нефілологічних спеціальностей зрозуміти всі тонкощі складного тексту сучасного твору, розвинути в них цікавість до проблем, порушених у творі, мотивувати їхню читацьку активність.

Для пояснення сутності постмодерністського епатажу як спротиву на заняттях доцільно влаштовувати компаративні дискусії, проводити паралелі з філософією сучасних молодіжних субкультур.

У розумінні специфіки сучасної української літератури також допоможе загальний мистецький контекст: відвідування студентами музеїв сучасного мистецтва, тематичних виставок, фестивалів (Гоголь-фест, Pinchuk Art Centre).

Одним із дієвих методів запам'ятовування є ведення читацького щоденника – окремого зошита, в який студент записує головні відомості про певний твір (тема, ідея, лейтмотив, головні й другорядні персонажі, композиція тощо). Вимоги до наявності в зошиті цитування з твору сприятимуть більш ефективній роботі з текстом.

Для розуміння студентами складної форми сучасних творів необхідно залучати широкий мовний контекст, приділяти значну увагу засобам художньої виразності (епітети, метафори, порівняння), навчити аналізувати символіку кольорів і звуків у творі, пояснити специфіку нелінійних, «розмитих» сюжетів як новий тип композиції художнього твору.

Одна з головних умов високої мотивації – нестандартні методи аудиторної роботи, які активізують всю групу (тематичні літературні ігри: заняття у формі квесту, літературна дискусія, заняття-суд над героями твору, метод творчого читання, порівняльний аналіз з творами світової літератури).

Креативна атмосфера на заняттях, наявність дискусійного поля мотивуватимуть навчальну діяльність студентів, даючи позитивні відповіді на запитання: «Чому це цікаво?», «Чому це корисно знати?»

ІННОВАЦІЙНИЙ ВИМІР ЗМІСТОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Валентина Бідочка, Інга Єгорова

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м.Івано-Франківськ)

Сучасна структура системи вищої освіти, що запроваджується в Україні, сприяє вирішенню проблеми європейської інтеграції вітчизняної вищої школи. Стратегія Європейського простору вищої освіти (ЄПВО), про

створення якого проголошено у 2010 р. цілком логічно узгоджується із стратегією Євросоюзу «Європа 2020» із забезпечення розумного, стійкого та інклюзивного європейського зростання.

Прийняття Національної рамки кваліфікацій як інструменту ЄПВО створює умови для досягнення реальної узгодженості рівневої організації української вищої школи з цикловою структурою вищої освіти за Болонським процесом (1999, 2003 рр.) та Міжнародною стандартною класифікацією освіти версії 2011 р., у якій прийнято болонську концепцію системного опису вищої школи.

Відповідно до НРК та європейського підходу, що узагальнений у результатах проекту «Tuning Educational Structures in Europe», визначено спеціальні компетентності, які розглядаються відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня магістра, а саме:

- володіти новітніми методами й технологіями, теоріями та їхньою інтерпретацією у предметній галузі,
- критично відстежувати та осмислювати розвиток теорії і практики,
- володіти методами незалежного дослідження й уміти пояснювати його результати на науковому рівні,
- бути здатним зробити оригінальний внесок до певної предметної галузі,
- продемонструвати оригінальність і творчий підхід у науковому дослідженні чи діяльності,
- опанувати компетенції на професійному рівні [1].

Професійне спрямування підготовки магістрів передбачає освоєння програми для отримання більш глибоких знань та практичних навичок у межах спеціальності за певною вузько профільною спеціалізацією, що доцільно залишити в зв'язку із закриттям ступеня спеціаліста.

Це спрямування має органічно поєднувати в собі як вищу професійну, так і елементи наукової прикладної та управлінської підготовки. Згідно законодавчих документів випускник магістратури готується вирішувати певні освітні та науково-дослідні завдання, зорієнтовані на: науково-дослідницьку роботу в певній предметній галузі знань; використовувати сучасні технології збору, обробки та інтерпретації здобутих експериментальних даних; володіти сучасними методами досліджень, які використовуються в галузі психолого-педагогічної освіти; аналізувати результати навчання в різних типах навчальних закладів; проектувати і реалізовувати в практиці навчання новий зміст навчальних предметів; діагностувати рівень освіченості тих, хто навчається.

Особливої гостроти набуває питання якісної підготовки магістрів гуманітарних спеціальностей, оскільки їх діяльність є багатофункціональною

і сприяє розвитку освіти, науки, виробництва, духовного життя суспільства. За професійним призначенням підготовка фахівців-гуманітаріїв до здійснення навчально-виховної, науково-методичної та організаційно-управлінської діяльності відбувається у різних типах вищих навчальних закладів. Враховуючи професійне спрямування, майбутній спеціаліст гуманітарного профілю повинен володіти знаннями основних педагогічних і психологічних дисциплін, мати фундаментальні філологічні знання, володіти концепціями гуманітарних суспільних наук та використовувати їх методи у різних сферах викладацької, науково-дослідної інноваційної діяльності.

Література

1. Ковальчук О. М. Методичні рекомендації щодо підготовки магістрів гуманітарних спеціальностей до інноваційної професійної діяльності / О. М. Ковальчук. – Луцьк : Вежа-Друк, 2014. – 68 с.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Олена Глущик

Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м.Київ)

У першій половині 21-го століття спектр інноваційних технологій, придатних для застосування у викладанні іноземної мови, досить різноманітний. Це насамперед пов'язано з розвитком інтернет-простору, доступом до світових інформаційних ресурсів, швидкістю створення, розповсюдження та отримання даних.

Тому слушною є думка Оксани Заболотної про те, що «роль учителя як носія інформації і організатора навчально-виховної діяльності поступово переосмислюється і трансформується у роль посередника між навчальною аудиторією і світом природного засвоєння мови» [1, с. 118].

Природне засвоєння іноземної мови (зокрема італійської) є однією з інноваційних технологій за своїми методами, формами і впливом на результат.

Поширення італійської мови у світі має свою специфіку. На відміну від, наприклад, англійської мови, для широкої аудиторії італійська мова не лунає в популярних серіалах, сучасних фільмах, шоу-програмах, наукових чи політичних подіях глобального масштабу. Разом з тим, для природного засвоєння італійської мови існує кілька досить ефективних напрямів.

Перший напрям – це **занурення у природне мовне середовище**. Для опанування усної італійської мови є широкий вибір телевізійних італомовних програм, газет, радіопередач, інтернет-ресурсів, щодо яких застосовуються різні форми самостійної та колективної роботи студентів:

- види опрацювання фільму: переглянути уривок (або фільм повністю), виписати і перекласти незнайомі слова; зробити переказ змісту побаченого;
- опрацювання відео (новини, сюжети на теми культури, спорту тощо): зробити усний послідовний переклад, письмовий переклад скрипту;
- опрацювання італійських друкованих видань (газет, журналів): зробити переклад статті, провести дискусію на тему прочитаного.

Другий напрям природного засвоєння іноземної мови – це **особисте відвідання Італії**. Сучасні студенти подорожують в Італію для навчання, відпочинку та відвідання культурних пам'яток. Згодом вони використовують набутий мовленнєвий досвід, враження та спогади для підготовки розмовних тем, діалогів та виступів в аудиторії.

Третім напрямом природного опанування мови є інтерактивне спілкування з носіями мови під час **тематичних заходів**, таких як тижні (дні) італійської культури в Україні (щороку на іншу тему). При цьому важливим елементом є те, що студенти не лише чують живу мову, а й можуть взяти участь в обговоренні, разом з носіями мови вивчити пісні, виконати завдання тощо.

Інноваційні методи навчання іноземних мов, які ґрунтуються на природному зануренні в мовне середовище, допомагають повністю розкрити потенціал студентів і сприяють удосконаленню навчально-комунікативного процесу.

Література

1. Заболотна Оксана. Інноваційні технології викладання іноземних мов в умовах інтернаціоналізації освітнього простору / Порівняльно-педагогічні студії № 4 (22), 2014. С. 117–122. URL: <http://pps.udpu.org.ua/article/viewFile/50683/46615> (дата звернення: 03.03.2017).

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Сергій Глушик

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (м.Київ)

У сучасній освіті одними з основних категорій навчання є компетентності та результати навчання [1].

Результати навчання – формулювання того, що, як очікується, повинен знати, розуміти, бути здатним продемонструвати студент після завершення навчання. Вони можуть стосуватися окремого модуля або періоду навчання (освітньої програми першого, другого чи третього циклів). Результати навчання визначають вимоги до присудження кредитів [2, с. 7] і формулюються в термінах компетентностей.

Компетентності – це динамічне поєднання знань, розуміння, навичок, умінь і здатностей. Розвиток компетентностей є метою освітніх програм. Компетентності формуються в різних навчальних дисциплінах і оцінюються на різних етапах [2, с. 8].

На сьогодні загальноприйнятим є поділ компетентностей на дві групи: предметно-спеціальні (фахові) та загальні компетентності. Згідно з визначенням, перші залежать від предметної області, саме вони визначають профіль освітньої програми та кваліфікацію випускника, роблять кожну освітню програму індивідуальною. Але існують й інші, не менш важливі, компетентності, які студент опановує в ході виконання певної освітньої програми, але вони носять універсальний, не прив'язаний до предметної області характер. Це, наприклад, здатність до навчання, креативність, знання іноземних мов, базових інформаційних технологій тощо. Тому при розробленні освітніх програм ці загальні компетентності повинні бути збалансованими зі спеціальними компетентностями.

Ми можемо простежити це на прикладі освітньої програми «Українська мова за професійним спрямуванням», де визначають загальні і фахові компетентності. Серед загальних компетентностей, вказано, зокрема, такі:

- **аналіз і синтез:** здатність аналізу та синтезу вимог культури усного й писемного мовлення на основі логічних аргументів та сучасних мовних норм;

- **групова робота:** здатність працювати в команді й виконувати навчальні колективні мовні проекти, проводити ділові, етикетні (рольові ігри), «мозковий штурм» у групі під керівництвом лідера; пропонувати ідеї для розв'язання фахових завдань;

• **самостійна робота:** здатність працювати самостійно, планувати та керувати часом, займатися самоосвітою, користуватися лексикографічними джерелами;

• **управління інформацією:** здатність знаходити, обробляти, аналізувати й використовувати мовну інформацію з різних джерел;

• **якість та етичні зобов'язання:** знання державних стандартів, укладання різних типів документів та результатів наукового дослідження; критична обізнаність та інтелектуальна чесність;

• **грунтовні знання** мовних норм; професійно значущих мовленнєвих жанрів сучасної української літературної мови; особливостей усного й писемного професійного спілкування; стратегій поведінки під час ділового спілкування; вимог до складання й оформлення ділових паперів та етикету службового листування; професійної лексики й термінології; вимог до написання, редагування та перекладу наукових професійних текстів.

Найважливіші *фахові* компетентності – це:

• **застосування знань на практиці;**

• здатність ефективно використовувати на практиці теоретичні знання з основ культури української мови за професійним спрямуванням, усної та писемної професійної комунікації;

• **моделювання:** здатність будувати відповідні професійні мовні ситуації та аналізувати їх;

• **навички самокритики:** здатність розуміти чинники, які позитивно чи негативно впливають на фахову комунікацію; врахувати їх у конкретних професійних ситуаціях;

• **комп'ютерні навички:** здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології під час підготовки фахових презентацій, публічних виступів, проведення дебатів тощо; знання потрібних інформаційних ресурсів для пошуку необхідної інформації.

Отже, кожна освітня програма спеціалізації – це унікальне поєднання навчальних дисциплін та методів навчання, які визначають результати навчання і компетентності випускника освітньої програми.

Закладені Законом України «Про вищу освіту» [1] вимоги до стандартів та освітніх програм дають змогу достатньо чітко формулювати вимоги до компетентностей та очікуваних результатів навчання випускників вищих навчальних закладів.

Література

1. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 05.03.2017).

2. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Наталія Кисіль, Марина Коновальчук

*Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка
(м. Чернігів)*

Підвищена увага до професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів у сучасному освітньому просторі в Україні є цілком виправданою. Саме вчитель початкових класів стоїть у витоків формування особистості нової генерації – ініціативної, самостійної, креативної, з усвідомленим сприйняттям себе, розумінням своїх здібностей, фізичних сил, цілей і мотивів поведінки, свого ставлення до себе й інших людей, тобто «суб'єкта» свого життя. Відтак ключовим завданням сучасної підготовки фахівців даного напрямку в умовах ВНЗ є формування особистості професіонала, здатного виконувати ці значущі завдання.

Методологічні, загальнопедагогічні основи розвитку професійної підготовки фахівців початкової освіти розглянуто в дослідженнях відомих вітчизняних науковців, а саме: гуманістичні засади підготовки вчителя початкових класів (В. Денисенко); реалізація особистісно зорієнтованої підготовки (О. Савченко); система психолого-педагогічної підготовки вчителя початкових класів (Л. Хомич); професійно-наукова підготовка (Б. Андрієвський); підготовка вчителя початкової школи в умовах запровадження Болонської конвенції, зокрема питання модульного навчання (В. Бондар), становлення багаторівневої освіти вчителів початкових класів (С. Власенко); професійна підготовка майбутніх учителів початкових класів в умовах навчального комплексу «педагогічний коледж – педагогічний університет» (О. Чепка); інваріантна компонента в підготовці вчителя початкових класів (О. Савченко); запровадження компетентнісного підходу (Н. Бібік, О. Савченко); технологічного підходу (Л. Коваль, І. Шапошнікова), зокрема інтерактивних технологій (О. Пометун), технологій моделювання педагогічних ситуацій (Л. Красюк), застосування мультимедійних засобів навчання (В. Імбер); питання підручникотворення

(Я. Кодлюк).

Розвиток професійної творчості в процесі практичної діяльності будується на освоєнні системи спеціальних знань, навиків і комплексних умінь, досвіду, майстерності в області спеціальних наук, а також психології, педагогіки, методик, тобто всього того, що слугує економнішому і продуктивнішому вирішенню професійних практичних завдань.

Творчих педагогів як особистостей відрізняють такі якості: допитливість, прагнення до вдосконалення, винахідливість, кмітливість, розвиток уяви; винахідливість; самостійність і незалежність в думках, мисленні, вчинках; широкий кругозір і ерудиція; професіоналізм і компетентність; артистичність; оптимізм, відчуття гумору; оригінальність, гнучкість мислення; харизматичні якості, любов до дітей та справи та інші.

Інноваційні процеси в системі освіти засвідчують якісно новий етап взаємодії й розвитку науково-педагогічної та педагогічної творчості і процесів застосування її результатів. Інновації широко входять у наше життя та освіту. Наведемо приклад маловідомої інновації в освіті, як технологія «скрайбінг».

Скрайбінг – це технологія візуалізації ідей та інформації за допомогою.... Це унікальний спосіб привернути увагу, завоювати аудиторію, забезпечити її додатковою інформацією та посилити ключові моменти презентації. Успіх і ефективність скрайбінгу пояснюється тим, що людський мозок, схильний малювати картинки, мислить образами, а мова малюнка - універсальна мова. Досвідченому скрайберу-педагогу, крім нього самого, необхідні лише поверхня (фліпчарт, дошка), на якій можна робити замальовки, інструмент, яким їх можна робити та група людей, готова слухати і дивитися.

Головна функція даного способу подачі інформації - швидко і якісно донести її до аудиторії. Вагомим плюсом у використанні скрайбінга є те, що всі ілюстрації можна підготувати заздалегідь, і це дозволить уникнути непотрібного хвилювання під час проведення самого заходу. При створенні презентації можуть використовуватися готові картинки, графіки, аудіо- і відеоряд. Сама робота протікає в зручному для вас темпі. Ви самі вибираєте коли, де і як ви будете все робити.

Отже, аналіз педагогічної та психолого-педагогічної літератури актуалізує доцільність виділення ролі інноваційних технологій у підготовці майбутніх педагогів вищих навчальних закладів. Проте необхідно зазначити, що не вистачає комплексного системно-діяльнісного підходу щодо втілення інноваційних технологій в педагогічний процес вищої школи.

Література

1. Литвиненко С. Креативність як загальна здібність до творчості: сучасні підходи / С. Литвиненко // Збірник наукових праць полтавського

державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. – Серія «Педагогічні науки». – Полтава, 2006. – Вип. 3(50). – С. 215-219.

2. Трамбовецька Н. Посібник для тренерів для неформальної освіти / Н. Трамбовецька, Іванік О., Каравай А. та ін. / “Інша освіта”, Київ. – 2015. – 71 с.

3. “Нова школа” Простір освітніх можливостей / упорядники Л. Гриневич, О. Елькин, С. Калашнікова та ін., Київ. – 2016. – 40 с.

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ ЯК СУБ'ЄКТІВ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ НОВОЇ ПАРАДИГМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оксана Кисла

*Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка
(м. Чернігів)*

У галузі вищої освіти програма підготовки магістра містить дві складові – освітню і науково-дослідну. Освітня складова передбачає поглиблену фахову підготовку, набуття досвіду застосування її результатів з метою розв'язання практичних професійних проблем. Науково-дослідна складова має сформувати дослідницьку компетентність майбутніх фахівців, а саме: усвідомлення характеру науково-пошукової діяльності як творчої, спрямованої не лише на пошук, опрацювання та аналіз інформації, а й на її створення, на використання нестандартних підходів; загальнонаукова та предметна фахова обізнаність; наявність творчого потенціалу, здатності до оригінальних рішень; оволодіння методологією наукового пошуку, сучасними дослідницькими технологіями.

Аналіз змісту навчальних планів і програм, організації практики і методів роботи з магістрантами дозволяє стверджувати, що головною причиною проблеми недостатньої обізнаності випускників у цьому напрямку є відсутність спеціальної спрямованості на підготовку студента як суб'єкта дослідницької діяльності.

Сьогодні суб'єктність набуває статусу методологічного принципу й одночасно виступає предметом активних досліджень. У широкому сенсі суб'єкт розглядається як творець власного життя. Суб'єктність проявляється як здатність не тільки привласнювати цінності праці, а й створювати нові; не тільки усвідомлювати цілі професійної діяльності на всіх її етапах, а й самостійно визначати їх у кожній конкретній ситуації; не тільки володіти

професійними компетенціями, а й використовувати їх у відповідності з завданнями та ситуаціями; не тільки на високому рівні виконувати свої професійні обов'язки, а й усвідомлювати свою значущість для інших, прагнути до критичної, інноваційної рефлексії, прогнозувати й вносити зміни у свою діяльність. Становлення суб'єктності передбачає зміни в ціннісно-смысловому плані магістранта до університетської освіти, розвиток позитивного образу «Я - майбутній професіонал», що відбиває сходження майбутнього викладача до особистісних та професійних цінностей.

Отже, магістерська підготовка студента спрямовується на формування у нього спеціальних якостей, що визначають його суб'єктність.

З огляду на вищезазначене слід виділити якості, які необхідні для ефективної дослідницької діяльності: вмотивованість майбутнього фахівця, тобто бажання досягти високого рівня професійного розвитку; потреба в отриманні знань, що необхідні для вирішення дослідницьких завдань у професійній діяльності; наявність уміння критично ставитись до інформації, орієнтуватися в інформації щодо необхідності її використання в побудові власної траєкторії розвитку; використовувати комплекс дослідницьких методик безпосередньо на практиці.

Зв'язок теорії з практикою сьогодні є наріжним каменем фундаменталізації сучасної вищої освіти, зокрема, у підготовці магістрів. Асистентська практика пов'язана передусім з ідентифікацією магістранта з новою соціальною роллю майбутнього викладача і, як наслідок, зрушеннями в його «Я-концепції», трансформацією його уявлень про себе, коригуванням самооцінки. Саме в цей період магістрант має не тільки апробувати отриманий у процесі всього періоду навчання суб'єктивний досвід саморегуляції в педагогічній взаємодії, а й реально показати й оцінити свої можливості щодо викладацької діяльності. Асистентська практика має допомогти студентові співвіднести свої можливості з вимогами, що стоять перед майбутнім викладачем, виявити й усвідомити результативність власної самореалізації, що зумовлена потребою в самоздійсненні, особистісному і професійному зростанні.

Під час асистентської практики студенти залучаються до різних видів активної практичної діяльності – розробки й проведення навчальних занять (лекційних, семінарських, практичних) і кураторських виховних годин зі студентами з метою застосування набутих у процесі професійно-педагогічної підготовки знань у реальній практичній діяльності.

Отже, магістерська професійна підготовка має комплексний характер, оскільки спрямована на цілісне оволодіння студентом функціями викладача вищої школи й передбачає входження в коло реальної педагогічної діяльності, знайомство з конкретним змістом і обсягом такої роботи в системі вищої освіти, включення в навчально-виховний процес вищих

навчальних закладів різного рівня акредитації та професійної спрямованості.

ЛІНГВОМЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПАРАДИГМИ РЕЧЕННЯ В КУРСІ «ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ УКРАЇНІСТИКИ»

Олена Куц

*Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова
(м. Київ)*

Концепція типології парадигм речення становить складну, цілісну, динамічну систему теоретико-методологічних і методичних знань про речення як ієрархічно організовану мовну одиницю-репрезентанта онтологічної сфери. Вивчення парадигми речення ґрунтується на засадах сучасних напрямів лінгвістики (функційної лінгвістики і когнітивної лінгвістики), принципах антропоцентричної наукової парадигми, а також інтегративно-діяльнісному підході.

Поняття парадигми речення спирається на ідеї Ф. де Соссюра про асоціативні та синтагматичні відношення між елементами мовної системи [1, с.156-161], воно пов'язане з розвитком парадигматичної концепції речення, що використовувалась у теорії породжувальних граматики. Увага до парадигми речення зумовлена розвитком дериваційного синтаксису і трансформаційного методу в 60-х роках ХХ століття. Першим дослідженням з цієї проблеми була робота Д.Уорта (1963 р.), написана до V Конгресу славистів [2].

Дослідження парадигми речення вимагає з'ясування сутності поняття «парадигма речення», встановлення специфіки системної організації семантико-синтаксичної, формально-граматичної і комунікативно-прагматичної синтаксичних парадигм. Побудова синтаксичної типології парадигм простого речення передусім потребує встановлення чітких засад класифікації предикатів як знаків онтологічних сутностей, що забезпечують пізнання предметів і явищ дійсності особистістю. Важливим є комплексний аналіз предикатного оточення, зокрема специфіки непередикатних компонентів. Крім того, синтаксична типологія має ґрунтуватися на визначених критеріях-параметрах дослідження простого речення (ними є система синтаксичних категорій), обґрунтованій ієрархії обраних категорій з погляду їхнього парадигматичного функціонування і відповідно репрезентації граматичних значень, що уможливорює виокремлення

інваріантних і варіантних моделей простого речення, пояснює не лише механізми їхнього породження, але й функціонування.

Для розгляду парадигми складного речення визначальним чинником є багаторівневість розглядуваної синтаксичної одиниці, яку характеризують відношення між його частинами. Власне-семантичні і власне-синтаксичні відношення мають універсальний характер, тоді як типи семантико-синтаксичних відношень визначають способи виділення семантичних функцій частин складного речення у певній мові. У складному реченні є три ступені семантико-синтаксичної трансформації власне-семантичних відношень: 1) виникають однібічні семантико-синтаксичні відношення; 2) нові нетотожні власне-семантичним синкретичні семантико-синтаксичні відношення; 3) формально-семантичні відношення.

Експлікаторами семантико-синтаксичних відношень є сполучники та їхні кореляти в дериватах. Сполучники потрактовуємо як пропозиційні предикати (предикати предикатів) I рангу, прийменники і дієслова-зв'язки як граматичні функційні еквіваленти пропозиційних предикатів, зокрема прийменники – пропозиційні предикати II рангу, дієслова-зв'язки – пропозиційні предикати III рангу.

Отже, комплексне вивчення парадигми речення на новітніх лінгвістичних засадах є новим поглядом на природу мовних одиниць, що забезпечує створення інтегральної типології синтаксичних одиниць, яка всебічно описує функційні й когнітивні можливості мовного моделювання онтологічної реальності.

Література

1. Сосюр Ф. де Курс загальної лінгвістики / [пер. фр. А.Корнійчук, К.Тищенко]. – К.: Основи, 1998. – 324 с.
2. Worth D.S. The role of transformations in the definition of syntagma in Russian and other Slavic language / D.S. Worth. // American contributions to the V International congress of slavists. – Sofia, 1963, The Haque (preprint).

УДОСКОНАЛЕННЯ МОВНОЇ ТА МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ККІБП НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Людмила Приблуда

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м. Київ)

Вступ. Мовленнєва компетенція – це вміння адекватно і доречно практично користуватися мовою в конкретних ситуаціях (висловлювати свої думки, бажання, наміри, прохання тощо), використовувати для цього мовні, позамовні (міміка, жести, рухи) та інтонаційні засоби виразності мовлення [1].

Актуальність теми. Важливим завданням сучасного навчального закладу є формування інтелектуальної еліти українського суспільства, де його пріоритетним напрямом стає всебічний розвиток студентів, їх творчих здібностей.

Методи та матеріали. У дослідженні використаний описовий метод, а також методи порівняння та зіставлення.

Результати та обговорення. У сучасних умовах гуманізації та демократизації навчально-виховного процесу актуальними залишаються дидактичні заповіді В. Сухомлинського: «Мистецтво й майстерність навчання і виховання полягають у тому, щоб розкривати сили й можливості кожної дитини, дати їй радість успіху в розумовій праці...» [2, с. 117]. Одним із перших кроків на шляху до вирішення цієї проблеми є забезпечення належного рівня усного й писемного мовлення майбутніх фахівців. Основна мета занять із дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» у Київському кооперативному інституті бізнесу і права полягає в підвищенні професійного рівня мовленнєвої культури студентів, збагаченні їхнього словникового запасу професійною лексикою, засвоєнні наукової термінологічної лексики, укладанні документації державною мовою тощо. Дослідження фахової лексики є надзвичайно цікавим явищем, тому на заняттях студенти аналізують лексичні помилки, допущені при перекладі професійних текстів. Наведемо деякі приклади лексичних помилок у професійному мовленні: тавтологія та плеоназм (*найбільш оптимальний* замість *оптимальний*, *вільна вакансія* замість *вакансія* та ін.); паронімія (*особовий склад* замість *особистий склад* та ін.); використання невмотивований русизмів (*другим разом* замість *іншим разом* та ін.); калька з російської мови, що є наслідком недостатнього опанування лексичних норм, невмілого використання синонімів (*співставляти* (укр. *зіставляти, порівнювати*), *міропріємство* (укр. *захід*)). На заняттях увага приділяється

комп'ютерному перекладу, який досить часто подає неточний вибір слова, напр.: *вище утворення* – з рос. *высшее образование*, *цікаве міроприємство* - з рос. *интересное мероприятие*. Зауважимо, в роботі з текстами студенти укладають словнички труднощів російсько- українського перекладу та тлумачні словнички фахових наукових термінів.

Висновки. Отже, для вдосконалення мовленнєвої компетентності майбутнього фахівця та успішного засвоєння дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» основним є створення комфортних умов навчання, за яких кожен студент відчує свою успішність, інтелектуальну спроможність. Завдання, які пропонуються студентам під час вивчення дисципліни, потребують активної пізнавальної діяльності та сприяють розвитку уваги, пам'яті, креативного мислення, свідоме засвоєнню навчального матеріалу.

Література

1. Артюшкіна Л.М., Рудь О.М. Мовленева компетентність як складова комунікативного процесу державних службовців // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.soippo.narod.ru.
2. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю. – Вибрані твори: В 5т. – Т2. – К.,1976. – 347 с.
3. Сікорська В.Ю. Удосконалення мовленнєвої компетентності студентів- нефілологів на заняттях з української мови за професійним спрямуванням // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://storage.library.opu.ua>.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Тетяна Проневич

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м. Київ)

Інноваційна діяльність педагогів на сьогоднішній день є основним напрямом реалізації реформ в освіті і одним із суттєвих напрямів переходу до моделі інноваційного розвитку України в цілому. Концепція запровадження інноваційних технологій в освіті регулюється основними документами: Національною доктриною розвитку освіти України, Положенням «Про порядок здійснення інноваційної діяльності у системі освіти», Законом України «Про освіту», «Про середню загальну освіту». Згідно з Наказом МОН № 522 від 07.11.2000 «Про затвердження Положення

про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності: «Інноваційною освітньою діяльністю у системі освіти є діяльність, що спрямована на розроблення й використання у сфері освіти результатів наукових досліджень та розробок». Освітніми інноваціями є вперше створені, вдосконалені освітні, навчальні, виховні, управлінські системи, їх компоненти, що мають істотно поліпшити результати освітньої діяльності.

Актуальність теми. Активність, самостійність, творчість, здатність адаптуватися до стрімких змін – ці риси особистості стають найважливішими на сучасному етапі історичного розвитку, а їх формування потребує реалізації нових підходів до процесу навчання, переходу від традиційної до інноваційної парадигми освіти.

Мета статті полягає в тому, щоб розкрити поняття інноваційних педагогічних технологій, показати рівень опрацювання та застосування інтерактивних методів навчання на власному педагогічному досвіді.

Педагогічна інновація (від лат. «новина», «оновлення», «зміна») - це процес реалізації конкретною особою (або групою осіб) ідеї, що є для неї (них) у цей час новою, у результаті чого виникає творчий пошук оригінальних, нестандартних рішень для розв'язання педагогічних проблем. Викладач - головна рушійна сила інноваційної діяльності, адже саме він на практиці переконується в ефективності наявних методик і технологій навчання і може коригувати їх. Основною умовою такої діяльності є інноваційний потенціал педагога - сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, що виявляє його готовність вдосконалювати педагогічну діяльність.

Інноваційні освітні технології - це цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчальний процес від визначення його мети до очікуваних результатів.

Сьогодні основні методичні інновації у вищій школи пов'язані із застосуванням інтерактивних методів навчання, які базуються на принципах взаємодії, активності студентів, опорі на колективний досвід, обов'язково зворотного зв'язку. Інтерактивність означає здатність взаємодіяти чи знаходитись в режимі бесіди, діалогу з ким-небудь (людиною) або чим-небудь (комп'ютером). Іншими словами, студенти легше розуміють і запам'ятовують матеріал, який вони вивчали шляхом активного залучення в навчальний процес. Інтерактивні методи орієнтовані на більш широку взаємодію студентів не тільки з викладачем, але й один з одним, на домінування активності студентів в процесі навчання. Роль викладача на інтерактивних заняттях зводиться до напрямку діяльності студентів на досягнення цілей заняття. Задачі інтерактивних форм навчання: пробудження інтересу, мотивація студентів до досліджуваної проблеми; ефективне засвоєння навчального матеріалу;

самостійний пошук шляхів та варіантів вирішення поставленої задачі; взаємодії між студентами, навички роботи в команді, прояв терпимості до будь-якої точки зору; формування у студентів власної думки, життєвих і професійних навичок; вихід на рівень усвідомленої компетентності студента. Отже, при інтерактивному навчанні створюється середовище освітнього спілкування, яке характеризується відкритістю, взаємодією учасників на рівних правах, накопиченням спільних знань, що дозволяє забезпечити високу мотивацію, міцність знань, творчість, комунікабельність, активну життєву позицію, збереження індивідуальності, свободу самовираження, взаємоповагу. На лекційно-семінарських заняттях з історії України я маю можливість застосовувати різні методи інноваційних технологій навчання. Сюди відносяться: метод «Мікрофон» (надає можливість кожному сказати щось швидко, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлюючи власну думку чи позицію); «Коло ідей» (направлений на пошук спільних знаменників, розширення і можливу зміну власного погляду, відвертість у взаємовідносинах); «Дискусія» (дає можливість активізувати розумову діяльність, уміння висловлювати власні думки, використовувати набуті знання); «Робота в малих групах» (дозволяє набути навичок, необхідних для спілкування та співпраці); «Мозковий штурм» (ефективний метод колективного обговорення, пошук рішень, що спонукає учасників проявляти свою увагу та творчість); метод «Займи позицію» (допомагає проводити дискусію із суперечливої теми, дає можливість кожному учневі обґрунтовувати власну позицію, висловлювати більш переконливі аргументи); метод «Навчаючи-вчуся» (надає можливість взяти участь у навчанні та передачі своїх знань іншим); робота в парах (дозволяє оволодіти умінням висловлюватись та активно слухати). Інтерактивне навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій за допомогою таких методів: ділова гра (імітаційна та рольова), кейс-метод (метод випадків і ситуацій), круглий стіл, метод проектів, квест, флешмоб, та інші. Наведу приклади впровадження деяких методів інноваційних технологій навчання на заняттях з дисципліни «Історія України»: «Інтелект-тревел» «Україна. Молодь. Мир.», «Історичний квест до Дня соборності України», квести до Дня Миру, Дня українського козацтва, «На Аскольдовій могилі...». Інформаційне дос'є: «Кирило-Мефодіївське товариство та участь у ньому Т.Г.Шевченка», Історичні студії: «Герої Крут або кіборги з ХХ століття», проведення практичних занять у музеях, екскурсії-проекти, залучення студентів до наукової роботи та інше.

Усі методи орієнтовані на активізацію пізнавальної діяльності та реалізацію потреб студентів, тому особлива увага приділяється створенню атмосфери співробітництва, взаємодії, в якій учасники процесу більш мобільні, відкриті й активні.

Висновок

Вимоги часу, реформування системи освіти в Україні орієнтують викладачів на відмову від авторитарного стилю навчання на користь гуманістичного підходу й застосування методів, що сприяють розвитку творчих засад особистості з урахуванням її індивідуальних особливостей. Інноваційне навчання розкриває творчість викладачів і студентів, сприяє підвищенню інтересу до предмету.

Використання інтерактивних методів у навчальному процесі вищих навчальних закладів, зокрема при вивченні гуманітарних дисциплін, створює умови для розвитку самореалізації особистості та допомагає досягти високого інтелектуального розвитку студентів. В найбільшій мірі це залежить від педагогічної майстерності викладача гуманітарних дисциплін, у тому числі від прояву його особистої толерантності в освітньому процесі.

ПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ У ВНЗ I – II РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС

Олена Пушняк

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м. Київ)

Актуальність теми. Система професійної та вищої освіти України покликана забезпечити організацію навчально-виховного процесу з підготовки освічених, висококваліфікованих спеціалістів для різних галузей народного господарства. Одним із компонентів ступеневої освіти виступають вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації, що традиційно здійснюють як професійну, так і загальноосвітню підготовку спеціалістів середньої ланки виробництва.

Однією з головних ознак сучасного суспільства є його розвиток на основі інноваційного навчання.

Мета статті: проаналізувати та узагальнити основні інноваційні технології в системі професійної освіти, розкрити специфіку їх використання в інтерактивному середовищі вишів України, деталізувати сутність та особливості окремих інноваційних методів навчання майбутніх фахівців, проілюструвати використання таких форм та методів на заняттях історії.

Інноваційна методологія освіти, орієнтована не стільки на передачу знань, які постійно застарівають, скільки на вміння здобувати знання самостійно і надалі навчитися креативному мисленню і впроваджувати нові знання в практику. Інноваційна спрямованість системи вищої освіти, що

реалізується через підвищення рівня комп'ютеризації навчальних закладів, активізацію науково-дослідної діяльності, утворення інноваційних структур у ВНЗ є одним з стратегічних пріоритетів України. Вимога переходу до інноваційної освіти зумовлена викликами сьогодення, особливо в контексті інтеграції вітчизняної освітньої галузі до європейського та світового освітнього простору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що питання впровадження інноваційних підходів у вищій школі розглядаються у працях В.Андрущенка, І.Дичківської, В.Кременя, А.Кузьмінського, В.Лугового, В.Морозова, П.Сауха, Т.Туркот, Д.Чернілевського та інших.

Інноваційність навчального процесу має свої особливості - спочатку формулюється філософія інновацій, що потім конкретизується в його основних елементах (цільовому, змістовому, процесуальному, технологічному та оцінному). Основний критерій інноваційності освіти - зміна цілей, тобто змісту освіти та його результатів як основних складових діяльності педагога і того, хто навчається. Проте ефективність підготовки спеціалістів у вищому навчальному закладі I-II рівнів акредитації залежить від системи інноваційних педагогічних технологій, що ґрунтуються на сучасних позиціях духовного та професійного розвитку особистості.

Інноваційність у навчальному процесі приводить до зміни взаємовідносин викладачів та студентів. Якщо у традиційному навчанні простежується підсистема «суб'єкт» - «об'єкт», у якій студенту відводиться пасивна та залежна роль, то в інноваційному навчанні студент перетворюється у важливий освітній суб'єкт, залучений до активної, творчої співпраці з викладачем, зацікавлений у здобутті глибоких і актуальних професійних знань. Зосередженість на суб'єкт-суб'єкту, діалогічну взаємодію вимагає реалізовувати навчально-виховний процес через поєднання традиційних та інноваційних методів та форм навчання.

Отже, інновації у змісті освіти мають доповнюватися і реалізовуватися через оволодіння інноваційними методами і формами навчання (діалоговими, діагностичними, активними, інтерактивними, дистанційними, мультимедійними, телекомунікаційними, тренінговими, проектними), а також шляхом запровадження альтернативних навчально-виховних технологій, таких як алгоритмізована, індивідуалізована, диференційована, модульна, колективна (у малих групах) тощо.

Інноваційні форми викладання історичних дисциплін заслуговують на особливу увагу, оскільки забезпечують потрібний інформаційний та національно-патріотичний клімат у ВНЗ, сприяють розвитку творчої активності та дослідницької ініціативи студентів, закладають основу для подальшого осмислення і розвитку загальних знань, формування активної громадянської позиції. Впровадження інноваційних технологій у навчальний

процес допомагає готувати висококваліфікованих, конкурентноспроможних фахівців, здатних виконувати складні науково-дослідницькі, фахово-прикладні й творчі завдання.

Інноваційними можна визначити ті педагогічні технології, що спрямовані на задоволення актуальної потреби соціалізації студентської молоді, спираються на використання нових знань, базуються на мотивації суб'єктів педагогічної діяльності, мають на меті подолання наслідків деструктивних процесів у системі освіти або виведення закладу освіти на більш високий, конкурентноспроможний рівень. Саме тоді, коли інноваційна технологія використовується як фактор конкурентної переваги, перетворюється у продукт інтелектуальної власності або ринковий товар, вона і стає інноваційною.

Педагогічна практика довела, що критеріями інноваційних технологій є: *динамізм, оригінальність, комплексність і цілісність, професіоналізм* педагогів і студентів.

Активні або інтерактивні методи навчання виокремлено на основі зміни ролі викладача (замість ролі інформатора роль менеджера) та ролі студента (інформація не мета, а засіб для засвоєння вмінь і навичок професійної діяльності). Суть інтерактивних методів можна виразити словами китайського філософа Конфуція, висловлені понад 2,5 тис. років тому: *«Те, що я чую, я забуваю; те, що я бачу, я пам'ятаю; те, що я роблю, я розумію».*

Без зайвих теоретичних суджень, ми можемо твердити, що в роботі викладачів історії нашої кафедри ми систематично реалізуємо нові підходи до навчання студентів. Елемент «драйву» є визначальним у використанні різних форм та методів роботи і під час навчальних занять, і в позааудиторних заходах. Всі були свідками таких форм роботи, як інтелектуал-тревел «Україно моя єдина!», КВЕСТів «Україна – шлях до Соборності», «Незалежність. Молодь. Мир», інформаційного дос'є «Кирило-Мефодіївське братство та вплив Т.Г. Шевченка на його діяльність», арт-проекту «Мамо, не плач ...» та ін. Лекторії (історичні довідки щодо окремих визначальних державних дат), флеш-моби (в межах державних свят), відеопрезентації, перегляди та обговорення фільмів історичного змісту, акції на підтримку державних заходів, круглі столи та студентські науково-практичні конференції, які ми готуємо і беремо участь у заявлених іншими закладами – це все перелік вже проведених заходів. Особливе місце у діяльності викладачів історії посідає музейна педагогіка, що свідчить і про великий інтерес студентів і про результативність у вивченні дисципліни. Екскурсійна діяльність сприяє і профорієнтаційному спрямуванню, і навчально-виховному процесу, формує свідому і суспільно активну особу. Саме у такий спосіб ми втілюємо ідеї Василя Сухомлинського, який реалізовував подачу

знань посередництвом природи і природного середовища, без сумніву, і для студентського молоді в умовах нестачі спілкування, ця теорія є актуальною, а тому, ми робимо правильно. Про це свідчить і ставлення студентів.

В інноваційних процесах здійснюється перетворення не лише самого викладання як педагогічної діяльності з усіма її засобами і механізмами, але й суттєво переглядаються її цільові настанови та ціннісні орієнтації: спрямованість у майбутнє; побудова нового типу стосунків між педагогом і студентом (ці стосунки втрачають характер примусу і підлеглості та набувають характеру співтворчості, рівної взаємодії, взаєморегуляції, взаємодопомоги); домінування у процесі навчання індивідуально-особистісних начал.

Висновки. Отже, підвищенню якості та інтенсивності освітнього процесу у вищій школі сприяє органічне поєднання інноваційних методик із класичними, традиційними, продумане і гармонійне доповнення різних методів щодо кожного заняття в залежності від його мети та специфіки. Високопродуктивним та перспективним є також синтез аудиторної та поза аудиторної роботи, що допомагає утворити сплав професійних умінь та навичок з активною громадською позицією майбутнього фахівця.

Для реалізації таких підходів, а також для активного впровадження інноваційних методів навчання викладачу треба не тільки удосконалювати навчально-методичні комплекси з окремих дисциплін, але й опанувати нові засоби навчання. І результат обов'язково буде позитивним. Тож на завершення варто додати слова великого Конфуція: *«Якщо Ви плануєте побачити результат через рік – садіть рис, якщо через десять років – садіть дерево, а якщо плануєте на все життя – вчіть дітей».*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ОБДАРОВАНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Вероніка Сірик

*Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка
(м. Чернігів)*

Економічні та соціальні перетворення в Україні зумовили необхідність реформування всіх ланок системи освіти. Перед сучасною школою постало завдання максимального розкриття і розвитку потенціалу кожної особистості, формування людини як суб'єкта соціального та професійного життя, підготовки її до самовдосконалення, самовизначення та самореалізації. Нова українська школа має забезпечувати всебічний розвиток

індивідуальності людини як особистості та найвищої цінності суспільства на основі виявлення її задатків, здібностей, обдарованості і талантів.

У зв'язку з цим актуалізуються проблеми, пов'язані з підготовкою вчителя, оскільки саме йому відводиться провідна роль у реалізації окреслених перетворень. Провідним напрямом державної освітньої політики визнається підготовка педагогічних працівників, створення умов для формування освіченої, творчої особистості вчителя, реалізації та самореалізації його природних задатків і можливостей в освітньому процесі.

В наш час значимості набувають людські якості педагога, які стають професійно значимими передумовами створення сприятливих стосунків у навчально-виховному процесі. До цих якостей належать: людяність, доброта, терплячість, порядність, чесність, відповідальність, справедливість, обов'язковість, об'єктивність, щедрість, повага до людей, висока моральність, оптимізм, емоційна урівноваженість, потреба в спілкуванні, інтерес до життя вихованців, доброзичливість, самокритичність, дружелюбність, стриманість, гідність, патріотизм, релігійність, принциповість, чуйність, емоційна культура та ряд інших.

Значні прояви соціально ефективної поведінки людини виступають результатом функціонування певних психічних структур, притаманних особистості. Якість та рівень розвитку цих функціональних систем і визначають соціальну продуктивність людини. Таку систему розвинених соціальних здібностей людини дослідники називають "соціальна обдарованість" [2].

Феномен соціальної обдарованості є одним із найбільш проблемних явищ сучасної наукової психології. З одного боку, не існує загально визнаної психологічної концепції структури та розвитку цього утворення, а інформація про відсутність специфічних задатків, які б генетично обумовлювали розвиток соціальних здібностей, для певного кола дослідників ставить під сумнів саме право на існування такого роду обдарованості як самостійного явища (Н.С. Лейтес, 1996) .

З іншого боку, дослідження психологічних детермінант успішності функціонування людини в педагогічній, політичній, психотерапевтичній практиці, лідерстві і управлінні, соціальній адаптації робить актуальною постановку питання про наявність певної своєрідності психологічної структури соціально успішних особистостей, показників розвитку її окремих складових, піднімаючи його на рівень пошуку єдиних базових психологічних чинників, які забезпечують ефективність усіх зазначених видів діяльності.

Протебар'єром для виявлення і розвитку соціальної обдарованості є те, що протягом тривалого часу відсутній запит суспільства на цей вид обдарованості. Такі якості як емпатичність, чутливість до оточуючих,

здатність вислухати іншого - в кращому разі лише декларуються педагогами, але не стимулюються системою сучасної шкільної освіти [1].

Методологічною основою розробленої психодіагностики соціальної обдарованості є теорія К.Хеллера . Він визначає, що соціальна обдарованість - це виняткова здатність встановлювати зрілі, конструктивні взаємостосунки з іншими людьми. Виділяють такі структурні елементи соціальної обдарованості: соціальна перцепція, просоціальна поведінка, етичні думки, організаторські уміння і т.д. Автор даної моделі визначає поняття “соціальна обдарованість” за наступними критеріями: високий рівень потреби у досягненнях, наполегливість, стійкість до стресу, відчуття мети , напрямуруху, гнучкість, велике почуття відповідальності [3].

Порівнюючи професійні вимоги до особистості вчителя, а саме педагогічні здібності з якостями та здібностями соціально обдарованих можна побачити їх суттєву схожість. Тобто щоб відповідати всім професійним вимогам до особистості вчителя, які охоплюють достатньо широкий діапазон, потрібно бути соціально обдарованим. Під цим ми розуміємо розвиток соціальної обдарованості, як сукупність психологічних властивостей та відповідних особистісних якостей. Який можливий лише за сприятливих умов.

Оскільки соціальна обдарованість – це виняткова здатність встановлювати зрілі , конструктивні взаємостосунки з іншими людьми, то тренінг як форма проведення заняття найбільш спрямована на взаємодію учасників навчального процесу й відповідно найбільш оптимально сприяє розвитку соціальної обдарованості. Звичайно для розвитку соціальної обдарованості потрібно проводити тренінги з використанням завдань та методів, що сприяють розумінню іншої особистості, здатності співпереживати, позитивно впливати та взаємодіяти з іншими людьми.

Література

1. Булах І.С., Кулагіна Л.М. Соціально-психологічні аспекти самореалізації творчих здібностей обдарованих підлітків. // Обдарована особистість: пошук, розвиток, допомога.- К.:УЦТДЮ, 1998, - С.312-316.
2. Власова О.І. Дослідження чинників розвитку потенціала соціальних здібностей молоді студентського віку. // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. Збірник наукових праць. – К., 2005. - Вип. 1. - С. 94-104.
3. Хеллер К.А. Діагностика і розвиток обдарованих дітей і підлітків // Основні сучасні концепції творчості і обдарованості / Під ред. Д.Б.Богоявленской. – М.: Молода гвардія, 1997. – С. 243-264.

**МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗАСОБІВ
НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

**ВИМОГИ ДО КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ НАВЧАННЯ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНО
ОРІЄНТОВАНОГО ЧИТАННЯ**

Марина Герасименко

*Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка
(м. Чернігів)*

Запровадження сучасних інформаційних технологій в освіту та органічне їх включення у підготовку викладачів англійської мови відповідає перспективним інтересам нашої держави, підтримується державною політикою, спирається на матеріально-технічну базу, і, таким чином, є актуальним завданням на сучасному етапі розвитку суспільства та педагогічної науки України.

Загальновідомо, що навчальна комп'ютерна програма (НКП) повинна створюватися та використовуватися з огляду на її початково-методичну адекватність. Відповідно, однією із необхідних умов для створення ефективної комп'ютерної програми для розвитку умінь професійно орієнтованого читання (ПОЧ) є окреслення вимог до її розробки.

До загальних вимог ми вважаємо за доцільне віднести: 1) інформативність; 2) організація зворотного зв'язку та очевидність результату; 3) адаптивність навчального матеріалу; 4) доступність; 5) присутність ігрових елементів; 6) використання наочності; 7) здатність програми до збору статистичних даних; 8) включення до системи автоматизованих довідників [2; 3].

Згідно з ергономічними вимогами НКП для навчання ПОЧ повинна: 1) мати відповідний дизайн екрану (об'єкти не повинні бути розкидані хаотично, а мають розміщуватися у відповідних зонах екрану монітора; головна інформація має бути розміщена у центрі екрану, або згори у центрі; дотримання принципів використання гама кольорів; застосування мигаючих символів, великого шрифту, підкреслення окремих слів або виділення кольором для посилення і фіксації уваги до текстової інформації; відведення постійної зони на екрані для підказок); 2) мати простий інтерфейс, зручний спосіб вводу відповідей; 3) бути інтерактивною [1: 31-32; 2: 16].

Методичні вимоги до КНП для навчання ПОЧ можна визначити такі: 1) чітка постановка мети; 2) взаємозв'язок з основним курсом навчання за змістом, структурою, методами; 3) відображення головних дидактичних принципів навчання; 4) комунікативна спрямованість; 5) дотримання принципу індивідуалізації; 6) робота на усіх етапах навчання читання; 7) надання комп'ютерною програмою допомоги у вигляді інструкцій, пояснень, довідок тощо; 8) відкритість змісту програми; 9) наявність у програмі інформації для викладача про труднощі, з якими стикається студент під час навчання професійно орієнтованого читання; 10) можливість використання НКП на аудиторному занятті та під час самостійної роботи; 11) наявність можливості оцінки навчальних досягнень студентів.

Таким чином, розробляючи комп'ютерну навчальну програму для навчання англomовного ПОЧ майбутніх учителів, обов'язковим є попереднє ретельне вивчення таких аспектів, як її відповідність загальним вимогам, методичним критеріям, ергономічним вимогам та фізіолого-гігієнічним нормам роботи з комп'ютером.

Література

1. Бовтенко М. А. Компьютерная лингводидактика : Учебное пособие / Марина Анатольевна Бовтенко. – М.: Флинта : Наука, 2005. – 216 с.
2. Машбиц Е. И. Компьютеризация обучения: проблемы и перспективы / Машбиц Е. И. – М.; Знание, 1986. – 80 с. – (Новое в жизни, науке, технике. Сер. «Педагогика и психология»; № 1).
3. Цатурова И. А., Петухова А. А. Компьютерные технологии в обучении иностранным языкам. Учебно-методическое пособие / И. А. Цатурова, А. А. Петухова. – М.: Высшая школа, 2004. – 95 с.

CREATIVITY IN ENGLISH LESSONS

Оксана Дробаха

Академія адвокатури України (м.Київ)

Creativity is not for special days and not for a select few; it is a life skill we use on a daily basis. We combine elements of a language in a way that we have never heard before and express thoughts that are truly ours. We make decisions in situations we have never been in before, form our opinions on things we never knew of before. We improvise food we never ate before, find ways of using faulty objects we cannot replace, or use tools differently from their designated use. We are humans and we simply cannot help but be creative. Why do we then think that

creativity is something extra in our classrooms and not an integral part of what we do? [1, 64]

Judit Fehér gives tips to teachers on doing just that: to integrate creativity into everyday classroom practice and typical language learning activities and exercises. She uses a framework of thinking that is used by many teachers around the world to think about and plan their lessons, namely:

1. working with the language system:

- a) presenting and practising vocabulary;
- b) presenting and practising grammar;
- c) improving pronunciation.

2. working with skills:

- a) developing speaking;
- b) developing writing;
- c) developing listening and reading [1, 64].

Presenting and practicing vocabulary

When teaching vocabulary, we normally aim to help our students to connect the form of a word with its meaning so that they can get to the meaning if they come across the form (they see or hear the word) and that they can come up with the form (say it or write it) when they have the meaning in mind. When we present vocabulary, we provide the form, spoken and/or written, and give some guide to the meaning through a context, images, objects, mime, sounds and verbal clues or by creating a situation in which the meaning is clarified. This often calls for a lot of teacher creativity, as they try to find ways to clarify meaning without using the mother tongue, but the students can do some of this creative work [1, 64].

Presenting and practicing grammar

Typically, grammar structures are presented to learners in texts written by a third party, most often the coursebook writer. The involvement in the procedure for the learner is limited to:

1. understanding the use and the ‘meaning’ of the structure;
2. identifying it in the text;
3. generalising rules;
4. applying rules.

This procedure engages the learners linguistically and logically, which is a rather limited engagement given that our learners have a variety of skills, a wide range of experiences, and their own unique imagination and preferences for learning [1, 66].

Improving pronunciation

Pronunciation is most often improved by recognition – repetition activities. Some form of this can be very playful, like, for example, using tongue twisters [1, 67], i.e. phrases that are designed to be difficult to articulate properly, and can be used as a type of spoken (or sung) word game [3].

Thus, as we can see creativity in the English language classroom is an integral part in everyday practice of teaching.

References

1. Maley Alan, Peachey Nik Creativity in the English language classroom / Alan Maley, Nik Peachey. – British Council, 2015. – 172 p.
2. [McCarthy](#) Michael Vocabulary / Michael [McCarthy](#). – Oxford: Oxford University Press, 1990. – 173 p.
3. <https://en.wikipedia.org/wiki/Tongue-twister>

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ СУЧАСНОГО ВНЗ

Роксолана Порох, Інга Єгорова

*ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника» (м.Івано-Франківськ)*

Одним із основних завдань сучасної вищої освіти України є якісна підготовка високоосвіченого фахівця, здатного не загубитися на ринку праці. Актуальність проблеми зумовлена і тим, що в умовах сьогодення значно зростають вимоги щодо підготовки педагога як носія інтелектуального, культурного потенціалу нації, як до професіонала, здатного глибоко усвідомлювати місце і роль комунікації в освітньому процесі.

Аналіз рівня сформованості мовленнєвої компетентності студентів засвідчує, що причинами недостатнього її розвитку є знижений інтерес до читання, у тому числі художніх текстів, зокрема рідною мовою; низький рівень сформованості навичок швидкого й осмисленого читання; байдужість до гуманітарних дисциплін, зокрема до мови як предмета шкільної програми, усвідомлення практичної необхідності володіння нею; відсутність потреби у системному засвоєнні нормативної граматики, що продукує поверховість, фрагментарність знань, навичок користування довідковою літературою (словниками, довідниками та ін.), що зумовлює консерватизм знань, поступову тенденцію до їх зменшення і, зрештою, відставання від розвитку загальнонародної мови, адже норми літературної мови змінюються, вдосконалюються, вимагаючи від її носіїв уваги до процесів цього вдосконалення.

Основу культури мовлення складають глибокі знання рідної мови. Тому значну роль у формуванні мовленнєвої культури відіграють заняття,

спрямовані на поглиблене вивчення української мови. Мова здається студентам чимось звичним і простим, а насправді цей дивний феномен людини надзвичайно складний. Саме тому знати мову – ще не означає володіти нею.

Із цією метою рекомендуємо у процесі формування мовленнєвої компетентності застосовувати комплексні дидактичні ігри, при моделюванні яких має бути передбачена реалізація прийомів перевтілення, наслідування «когось», певної дійової особи.

Доцільно зазначити, що особливості процесу формування мовленнєвої компетентності залежать не лише від педагога, оточення, змодельованого й керованого навчального процесу, а й від індивідуальних характерологічних якостей особистості студента в цілому (індивідуальні здібності студента до мовлення, чуття особливостей мови, ритмічність, голосова гнучкість і емоційність; мотиваційна спрямованість особистості на оволодіння професійними якостями вчителя).

Таким чином, здійснений аналіз проблеми дозволяє зробити висновок про те, що головними засадами формування мовленнєвої компетентності у майбутніх педагогів є знання й шанування рідної мови, бажання їх постійно збагачувати і поглиблювати; інтерес, увага до мови взагалі й до рівня власного мовлення зокрема; поліфункціональність мовленнєвої практики й переконаність у суспільній значущості рівня культури мовлення педагога; знання різних функціональних стилів мовлення (їх сутності, позитивних й негативних щодо педагогічної професії рис); усвідомлення взаємозв'язків системи мови, структури мовлення і не мовленнєвих (екстралінгвістичних) структур; увага до змін норм мови, які фіксуються у нових виданнях словників, правописних збірниках; критичне (й творче) ставлення до написаного і промовленого слова, звіряючи його з кодексами норм, практикою визнаного зразка (письменника, учителя, лектора); створення у вищому навчальному закладі атмосфери доброзичливої уваги і до мовлення викладачів, і до мовлення студентів.

КЛЮЧОВІ КОМПЕТЕНЦІІ ФАХІВЦЯ, ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Олена Шнедович

Київський кооперативний інститут бізнесу і права (м. Київ)

Сучасні вищі навчальні заклади стоять перед прикрим фактом: в умовах традиційних форм та методів навчання студенти, пасивно отримуючи інформацію, не вміють здобувати її самостійно і застосовувати те, що знають.

Натомість соціальне замовлення не тільки України, а й світового співтовариства вимагає перш за все людей, здатних самостійно самовдосконалюватися. Це знайшло відображення і у доповіді ЮНЕСКО "Освіта: прихований скарб", де проголошено:

"Людина має навчитися:

1. Пізнавати, тобто оволодівати інструментарієм, необхідним для розуміння того, що відбувається у світі;
2. Діяти таким чином, щоб робити потрібні зміни у середовищі свого мешкання;
3. Жити в суспільстві, беручи участь у всіх видах людської діяльності".

За даними соціологічних досліджень у розвинутих країнах Європи успішність людини у професійній сфері

- ✓ на 25% визначається рівнем професійних вмінь та навичок та
- ✓ на 75% розвиненістю базових навичок (ключових компетентностей).

Базові навички (ключові компетентності) – це особистісні та міжособистісні якості, здібності, навички, знання, що виявляються в різних аспектах професійної діяльності та соціального життя.

Для людини в умовах розвинутої ринкової економіки існує прямий зв'язок між рівнем наявних базових навичок і можливістю отримання зайнятості.

Єврокомісія виділяє 8 ключових компетенцій, якими повинен володіти кожний європеєць:

- в галузі рідної мови
- в сфері іноземних мов
- математична, фундаментальна, природничо-наукова та технічна
- комп'ютерна
- навчальна
- міжособистісна, міжкультурна та соціальна, а також громадська
- підприємництва

Відповідність якості підготовки випускника вищого навчального закладу вимогам Галузевих Стандартів Вищої Освіти України (ГСВОУ) має визначатись його компетенціями:

- соціально-особистісні
- загально – наукові
- інструментальні
- професійні.

Якнайактивніше досягненню таких завдань сприяють інтерактивні методи навчання, що активно розробляються останнім часом.

Термін "інтерактивний" прийшов до нас з англійської і має значення "взаємодіючий". Під час інтерактивного навчання студент стає не об'єктом, а суб'єктом навчання, він відчуває себе активним учасником подій і власної освіти та розвитку. Це забезпечує внутрішню мотивацію навчання, що сприяє його ефективності. Завдяки ефекту новизни та оригінальності інтерактивних методів при правильній їх організації зростає цікавість до процесу навчання, підвищується ККД засвоєння інформації, проте без перевантаження нею.

Дослідження, проведені Національним тренінговим центром (США, штат Меріленд) у 80-х рр., показують, що інтерактивне навчання дозволяє різко збільшити процент засвоєння матеріалу, оскільки впливає не лише на свідомість студента, а й на його почуття, волю (дії, практику).

Результати цих досліджень були відображені в схемі, що отримала назву «Піраміда навчання».

Проте до інтерактивних методів навчання належать не лише ті, що пов'язані виключно з колективною співпрацею, але й ті, що одразу залучають студента до індивідуальної творчої діяльності, дозволяючи йому сформулювати власне розуміння, усвідомити відношення, дати оцінку, оскільки саме творча діяльність потребує негайного використання знань на практиці, напрацювання досвіду, використання відомого у незвичних ситуаціях.

Застосування інформаційно-телекомунікаційних технологій у фаховій освіті є основою формування готовності майбутніх фахівців до використання інформаційних технологій у фаховій діяльності. Модернізація вищої освіти

передбачає використання інновацій та нових інформаційних технологій у підготовці якісних кадрів для національного господарства.

Розвиток інноваційних технологій у закладах вищої освіти відбувається через розробки продуктів інтелектуальної власності, що створюються завдяки викладацькій праці.

КРЕДО ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ:

Те, що я чую, я забуваю.

Те, що я бачу й чую, я трохи пам'ятаю.

Те, що я чую, бачу й обговорюю - я починаю розуміти.

Коли я чую, бачу, обговорюю й роблю - я набуваю знань і навичок.

Коли я передаю знання іншим, я стаю Майстром.

Науково-технічний прогрес та вдосконалення форм організації праці зумовлюють потребу в систематичному вдосконаленні форм і методів підготовки, підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів економічних професій. Глобалізація відносин України зі світовим співтовариством потребує постійного росту якості фахівців у галузі економіки.

В умовах ринкових відносин збільшуються потреби в своєчасному забезпеченні обліковою інформацією власників, менеджерів, інвесторів, інших користувачів, що є можливим за допомогою впровадження автоматизованих інформаційних систем обліку на базі комп'ютеризації.

Особливістю навчання майбутніх фахівців у галузі економіки є формування у студента вміння працювати із прикладними та спеціалізованими комп'ютерними програмами, опрацьовувати розрахункову документацію та вести ділову кореспонденцію. Принцип інтеграції спеціальних дисциплін і навчальних практик та орієнтації на майбутню професію дають змогу значно підвищити рівень професійної підготовки фахівців у галузі економіки.

Студенти економічних спеціальностей працюють з інтегрованими інформаційними системами «1С:Підприємство 8», «Парус-Підприємство 7.40» та ERP системою «Галактика».

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Бабенко-Жирнова М.В. - кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Барнич О.В. - доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мов і методики їх викладання Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка (м. Чернігів).

Биконя О.П. - доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мов і їх викладання Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка (м. Чернігів).

Бідочка В.В. - магістрант спеціальності «Педагогіка вищої школи» кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ).

Герасименко М.Д. - викладач кафедри мов та методики їх викладання Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка (м. Чернігів).

Глущик О.С. - студентка IV курсу кафедри романської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Київ).

Глущик С.В. - доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри культури української мови Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова (м. Київ).

Десяєва І.П. - доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана (м. Київ).

Димов В.Д. - аспірант НПУ ім. М. П. Драгоманова, викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Дробаха О.В. - викладач кафедри іноземних мов і перекладу Академії адвокатури України (м. Київ).

Дудко І.В., доцент, кандидат філологічних наук, професор кафедри української мови Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (м. Київ).

Єгорова І.В. - доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ).

Івасишин Т.М. - доцент, кандидат біологічних наук, доцент кафедри кримінального права, кримінального процесу та криміналістики Національної академії Служби безпеки України (м. Київ).

Івасишина Т.А. - доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри

теорії та практики перекладу Національної академії Служби безпеки України (м. Київ).

Ільницька О.А. - викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Калінько І. В. - доцент, кандидат технічних наук. (м. Чернігів).

Камінська Т.Г. - професор, доктор економічних наук, в.о. ректора Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Кирилюк О.С. - старший науковий співробітник Навчально-наукового центру мовної підготовки Національної академії Служби безпеки України (м. Київ).

Кисіль Н.Р. - студентка II курсу магістратури факультету початкового навчання Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка (м. Чернігів).

Кисла О.Ф. - доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка (м. Чернігів).

Клименко О.Ф. - проректор з організаційно-виховної роботи Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Коновальчук М.В. - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка, завідувач центру Інституту обдарованої дитини НАПН України (м. Чернігів).

Кравченко О.В. - старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Кривич М.Л. - кандидат педагогічних наук, директор Навчально-наукового центру мовної підготовки Національної академії Служби безпеки України (м. Київ).

Куц О.В. - доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (м. Київ).

Маятіна Н.В. - спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, старший викладач, кафедри інформаційно-технічних та природничих дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Миндюк М.Д. - завідувач економіко-правового відділення, старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Нечаюк Л.Г. - кандидат філологічних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Охріменко І.В. - професор, доктор економічних наук, проректор з навчальної та наукової роботи Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Порох Р.Т. - магістрант спеціальності «Педагогіка вищої школи» кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м.Івано-Франківськ).

Приблуда Л.М. - викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Проневич Т.М. - старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Прудченко І.І. - доцент, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Пушняк О.А. - старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Руденко Д.С. - старший викладач кафедри інформаційно-технічних та природничих дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

Самойлович К.С. - студентка II курсу магістратури факультету початкового навчання Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка (м. Чернігів).

Серьодкіна Я.І. - студентка II курсу магістратури факультету початкового навчання Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка (м. Чернігів).

Сірик В.В. - студентка II курсу магістратури факультету початкового навчання Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка (м. Чернігів).

Шнедович О.А. - старший викладач кафедри інформаційно-технічних та природничих дисциплін Київського кооперативного інституту бізнесу і права (м. Київ).

ЗМІСТ

КАМІНСЬКА Т.Г.	
Вітальне слово до учасників семінару	4
ПЕРЕДМОВА	6
 <i>МОДЕЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ</i>	
ОХРИМЕНКО І.В.	
Напрями розвитку сучасної освіти в Україні	7
КЛИМЕНКО О.Ф.	
Національно-патріотичне виховання студентської молоді у сучасному вищому навчальному закладі: інноваційний вектор здійснення	8
ПРУДЧЕНКО І.І.	
Постнекласична модернізація змісту вищої освіти: онтологічні смисли і суб'єктивні інтерпретації	11
ДУДКО І.В.	
Сучасні інформаційні технології в лінгвістиці	15
ІВАСИШИНА Т.А., ІВАСИШИН Т.М.	
Духовна компонента особистості як невід'ємна складова сучасної освітньої парадигми	16
КАЛІНЬКО І.В.	
Особливості впровадження інноваційних підходів при підготовці студентів спеціальностей управлінського спрямування	18
МАЯТІНА Н.В.	
Соціально-педагогічні аспекти формування здорового способу життя студентів ВНЗ	21
МИНДЮК М.Д.	
Деякі інноваційні підходи до навчання у вищій школі	24
НЕЧАЮК Л.Г.	
Особливості формування творчого потенціалу студентів ВНЗ	26

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ КОМПЕТЕНТІСНО-ЗОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

БАРНИЧ О.В.	
Нетрадиційні шляхи удосконалення комунікативної компетентності майбутніх учителів початкових класів.	28
БИКОНЯ О.П.	
Reflexivity while teaching students English is an attitude leading to their	

autonomy.....	29
ДИМОВ В.Д.	
Впровадження інновацій та професійне становлення молодого спеціаліста на перших сходинках кар'єрного зростання.....	31
ЄГОРОВА І.В.	
Формування мотиваційної компетентності студентів в освітньому просторі сучасного вищого навчального закладу.....	33
ІЛЬНИЦЬКА О.А.	
Ефективні методи формування іншомовної професійної компетентності в контексті системи змішаного навчання (blended learning)	34
КРАВЧЕНКО О.В.	
Іноземна мова, як інструмент розвитку та динаміки у професійній сфері	37
КРИВИЧ М.Л., КИРИЛЮК О.С.	
Концептуальні засади дидактики багатомовності.....	38

***ІННОВАЦІЙНИЙ ВИМІР НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ СОЦІОГУМАНІТАРНИХ,
ПРИРОДНИЧО-ТЕХНІЧНИХ І ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН***

БАБЕНКО-ЖИРНОВА М.В.	
Особливості вивчення сучасного українського літературного процесу студентами нефілологічних спеціальностей.....	41
БІДОЧКА В.В., ЄГОРОВА І.В.	
Інноваційний вимір змістового забезпечення фахової підготовки магістрів гуманітарних спеціальностей.....	42
ГЛУЩИК О.С.	
Інноваційні технології викладання італійської мови у вищих навчальних закладах	44
ГЛУЩИК С.В.	
Компетентності та результати навчання.....	46
КИСІЛЬ Н.Р., КОНОВАЛЬЧУК М.В.	
Формування творчої особистості майбутніх учителів початкових класів засобами інноваційних технологій.....	48
КИСЛА О.Ф.	
Підготовка студентів магістратури як суб'єктів дослідницької діяльності в умовах нової парадигми вищої освіти.....	50
Куц О.В.	
Лінгвометодичні засади вивчення парадигми речення в курсі «Теоретичні питання україністики».....	52

ПРИБЛУДА Л.М.

Удосконалення мовної та мовленнєвої компетенції студентів ККІБП на заняттях із української мови (за професійним спрямуванням)..... 54

ПРОНЕВИЧ Т.М.

Використання інноваційних освітніх технологій при викладанні історії України..... 55

ПУШНЯК О.А.

Впровадження інноваційних методів викладання історії у ВНЗ I – II рівнів акредитації в навчально-виховний процес..... 58

СІРИК В.В.

Педагогічні умови розвитку соціальної обдарованості майбутніх учителів початкових класів..... 61

***МОДЕЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ
ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ***

ГЕРАСИМЕНКО М.Д.

Вимоги до комп'ютерних програм для навчання майбутніх учителів англomовного професійно орієнтованого читання..... 64

ДРОБАХА О.В.

Creativity in English Lessons..... 65

ПОРОХ Р.Т., ЄГОРОВА І.В.

Шляхи формування мовленнєвої компетентності у майбутніх педагогів в освітньому просторі сучасного ВНЗ..... 67

ШНЕДОВИЧ О.А.

Ключові компетенції фахівця, інтерактивні методи навчання, застосування інформаційно-телекомунікаційних технологій..... 69

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ..... 73

Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару «Педагогічні інновації в освітньому просторі сучасного вищого навчального закладу» (10 березня 2017 року): Збірник тез доповідей.

Адреса редакційної колегії: 03022, м. Київ, вул. Ломоносова, 18, Київський кооперативний інститут бізнесу і права, кім. 805, тел. (044) 257-10-91.

Матеріали семінару розміщені на сайті: www.kkibp.edu.ua

*Укладачі: І.І.Прудченко, А.А.Кулик
Верстка та дизайн: Д.С.Руденко, А.А.Кулик*